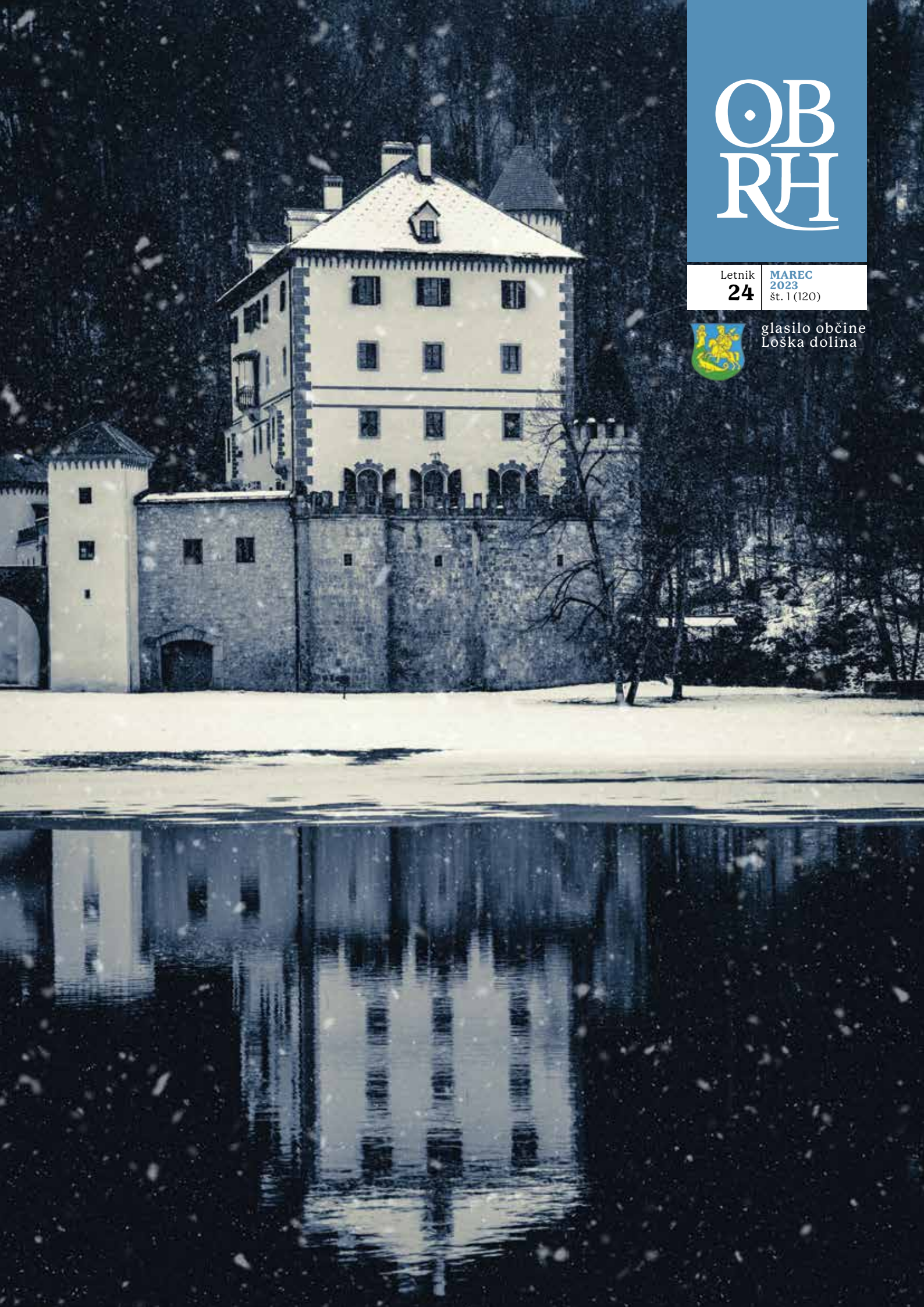

OB RH

Letnik
24

MAREC
2023
št. 1 (120)

glasilo občine
Loška dolina

BESEDILO IN FOTOGRAFIJA:

*Edo Šega –
Edo iz Žage*

28. Tradicionalni zimski pohod na Poljane.

Iz Viševka sred' Doline
lej kam četita ta rine?
Jaz jih vprašam kam,
da šel bi tudi sam.

K Jurčku na Poljane
si želimo dobre hrane,
še bolj narave zdrave
med bukve, jelke prave.

Mraz pritiska vse bolj
preko zasneženih polj
škripa pod nogami
zebe vsakega med nami.

A zaradi hude vneme
do Andrejeve stopene
ogrejemo ude in telo,
da naprej lahko bo šlo.

Matjaž v celca rine
dela nam stopine
mi za njim v breg
hodimo povprek.

Do Cerulaka je b'lo hudo
naprej je pa kar šlo
in ko cesto prečkamo
pod prežo malce si počijemo.

Že za nami je Poludov laz,
vse globlja je v snegu gaz,
pot med smrekami se vije,
enim že močno se pije

Preseneti nas srn trop,
ki prečka našo pot,
povsod sledi divjadi
spijo le medvedki mladi.

Med bukvami zavitih debel
kregulj z miško je poletel,
na smreki prikaže se kapelca,
do Jureta je še mala malca.

Hodili skoraj urce tri
lačni, žejni vsi
potrkamo na duri
notri čaka nas Jurij.

Privežemo si dušo,
potešimo žeje sušo
nato klobasa, ričet, jota,
pa potičke še dobrotu.

Ko nehali smo jesti
jo mahnemo po cesti
da srečamo pr'jatle,
ki rinejo na zadnje vatle.

Ko hodit ni več težko
naravi pogled posvečamo,
veje drevja v sneg zavite
vzbujajo čarobne mite.

Sceno nepozabno
kako naredil bi uporabno,
da mi polni dušo,
ko prenašat moram misli sušo.

Aparat sem stokrat sprožil,
posnetke kasneje skupaj zložil
in ko želja po ogledu bo velika
ogled že danes me močno mika.

Fotogalerija bo ostala večna
duša moja srečna
in če pr'jatu vprašal me bo kam
za Poljane vedno roko v ogenj dam!

IZ OBČINSKE HIŠE • 2

Poziv občanom • 2
Andreja Buh • Pogovor z županom Matjažem Antončičem • 2

SVETNIŠKA STRAN • 7

mag. Armida Bavec • Verjamem v občino za ljudi in od ljudi, in ne obratno • 7

LJUDJE IN KRAJI • 8

Anita Lipovac • December na babnem polju • 8
Janez Žnidaršič • Stoletnica ČD Loška dolina • 9
Mario Žnidaršič • Poklonili so se padlim borcem • 10
Mario Žnidaršič • Vaščani nazdravili novemu letu • 10
Mario Žnidaršič • Vesel in zabaven konec leta • 10
Mario Žnidaršič • Druženje ljubiteljev gramofonskih plošč • 11
Mario Žnidaršič • Žegnanje konj v Šmarati • 11
Tone Jozelj • (Pozabljena) obvoznica mimo Loške doline • 11
Andreja Buh • Frizerski salon Taši praznuje dvajset let delovanja • 12
Edo Šega • Zimska dolina • 13
Živa Meljo • Duhovnost • 14

KULTURA • 15

Andreja Buh • Boening na Starotroškem odru • 15
Anđelka Pogorilič • V knjižnici, O demenci • 16
Anđelka Pogorilič • Zvrhan nahrbtnik zgodob dr. Ivana Janeza Štuhca • 17
Matija Solce, Sara Soukal in ekipa festivala Plavajoči grad • Kavč festival v Loški dolini • 17
škrat Mozart • Mrazomobil • 18

ŠPORT • 19

Helena Bavec • Zdravo in aktivno v leto 2023 s pilatesom s Heleno • 20
Mario Žnidaršič • Dobrodelni novoletni tek in hoja • 21
Mario Žnidaršič • Pravična dežela dedka Mraza • 21

ŠOLA, VRTEC • 22

Anita Veber • Pust v vrtcu Polhek • 22
mag. Slavko Božič • Načrti in izzivi Višje strokovne šole Postojna za leto 2023 • 23

DRUŠTVA IN ZAVODI • 24

Boris Koren • Donacija zavarovalnice triglav • 24
Boris Koren • Obisk starejših gasilcev • 24
Boris Koren • Operater drona GZ loška dolina • 24
Barbara Lah • Novoletni koncert Pihalnega orkestra Kovinoplastike Lož • 25
Vesna Telič Kovač • Bralni požirnalnik, bralna značka za mlade in odrasle v knjižnici Jožeta Udoviča Cerknica • 26
Gašper Modic • Obisk Križne jame v letu 2022 • 27
Mario Žnidaršič • Veselo Novo leto za otroke • 27
Petra Komidar • Satia, zavod učenje za življenje • 28
Ida Turk • Spomin naj ostane v opomin • 30
Anđelka Pogorilič • Obiskali so nas varovanci Varstveno delovnega centra Postojna – Enota Cerknica • 31

KULINARIKA • Lekancov butik, Zimske smeškoti • 31

DOBRO JE VEDETI • 32

Janja Urbiha • Kozarka • Prepoznate kaj je na sliki ? • 32
Dragica Bratanič • S sredstvi LAS za razvoj turizma in vključevanje ranljivih skupin • 32
Ana Janžekovič • Pomen čebelarstva in opreževalcev za proizvodnjo hrane • 34

IZ ZGODOVINE • 35

pisma Henrika Schollmayerja Lichtenberga: Presvetli princ! Najmilostljivejši gospod! • 35

Križanka • 37

Rok za oddajo prispevkov za naslednjo številko: 15. april 2023
ZA VSEBINO ČLANKOV V OBRHU ODGOVARJAJO AVTORJI SAMI. STALIŠČE V VSEBINAH POSAMEZNIH PRISPEVKOV NI NUJNO TUDI STALIŠČE UREDNIŠKEGA ODBORA ALI IZDAJATELJA

Splošna navodila in pravila za pripravo člankov:

• Tekstovni del članka naj bo napisan in posredovan v elektronski obliki v programu word. • Ime dokumenta naj bo enako, kot je naslov članka. • Vsi teksti morajo biti podpisani s polnim imenom in priimkom. • Fotografije in drugo slikovno gradivo mora biti pripravljeno v digitalni obliki in jpg formatu, ločljivosti 300 dpi in velikosti 1MB ali več. Slikovno gradivo naj bo posredovano samostojno in ne vstavljeno v wordov dokument. Predvsem pa naj fotografije ne bodo prenesene direktno s FB ali drugih spletnih strani, ker take niso tehnično ustrezne za tisk. • K fotografijam je potrebno priložiti besedilo (kdo, oz. kaj je na fotografiji) ter obvezno navesti avtorja fotografije oziroma, če avtor ni znan, ime tistega, ki fotografijo hrani oziroma poseduje. • Seznam fotografij s podatki naj bo napisan na koncu članka, na katerega se slikovno gradivo nanaša. • Priporočena in zaželeno dolžina tekstov je od 2.000 do največ 5.500 znakov s presledki ter priporočena ena ali največ dve fotografiji oz. slikovni prilogi. • Izjeme so intervjuji, predstavitev oseb in krajev, potopisi in razni strokovni članki, ki potrebujejo obsežnejšo razlago. Ti teksti lahko vsebujejo do največ 10.000 znakov s presledki ter največ 3 fotografije oz. slikovne priloge. • Če je fotografij priloženih več, kot jih lahko vstavimo k članku, si uredništvo

UREDNIŠKI NAGOVOR

Spoštovane bralke, cenjeni bralci in soustvarjalci glasila Obrh!

Kot vidite, smo z novim uredniškim odborom Obrh vizualno preuredili. Spremenili bomo tudi nekaj malenkosti, a vsebina v osnovi ostaja taka kot do zdaj. Še vedno ostajamo zrcalo dogajanja v naši občini. Veliko je bilo pripomb, da so članki v glasilu včasih neprimerni in razdvajajo ljudi. Novi uredniški odbor se je tako odločil, da bo take članke zavrnil. Po presoji smo se tako odločili, da v prihodnje člankov o težkem obdobju med drugo svetovno vojno ne bomo več delili z vami. Poskušali bomo izbrati bolj splošne vsebine, ki ne bodo razburjale. Za take članke obstajajo druge publikacije, zato avtorje vljudno prosimo, naj se raje obrnejo nanje. Rahlo smo povečali tudi naklado glasila in za vse naročnike, ki ne živijo v naši občini, uvedli simbolično poštnino. Uredili bomo tudi cenik oglaševanja, ki cenovno ostaja primerno za vse, zato vas pozivam, da tudi sami oglašujete pri nas. Vrača pa se tudi lektura glasila. Ponovno vas tudi vabim, da sami soustvarjate glasilo s tem, da nam pošljete svoje članke, vabila in poročila z dogodkov, ki jih pripravljate. Uredniški odbor bo vaše prispevke pregledal in uvrstil v naše rubrike. Iskreno se opravičujem za zamudo pri izdaji te prve številke novega sklica uredniškega odbora. Vse spremembe, ki jih uvajamo, zahtevajo svoj čas, a obljubim, da bomo že z naslednjo številko spet delovali kot utečen stroj.

Upam, da boste uživali v vsebinah, ki se skrivajo na straneh našega novega Obrha. Veseli bomo vaših odzivov!

Pa lepo pomlad Vam želim!

Miha Razdrih,
urednik

pridržuje pravico, da ne objavi vseh. Uredništvo si pridržuje tudi pravico do neobjave ali krajšanja člankov, ki niso v skladu s predpisano dolžino. Prav tako ne objavi tistih, ki niso v skladu s programsko zasnovano glasilo in ne sodijo v nobeno od rubrik. Uredniški odbor bo presodil kateri članki bodo objavljeni! Pridružujemo si pravico, da članke zavrnamo. Hvala za razumevanje.

Navodila za prispevke v rubriki Pisma bralcev:

• Tekst naj ne presega 3.000 znakov s presledki in največ eno slikovno prilogo • Vsebina naj bo omejena na tematiko, ki se nanaša izključno na Loško dolino, za vse druge teme si uredništvo pridružuje pravico, da jih ne objavi. • Teksti z žaljivo ali sovražno vsebino ne bodo objavljeni. • Uredniški odbor si pridržuje tudi pravico, da morebitno polemiko na določeno temo, ki bi se nerazumno razvijala v več zaporednih številkah, omeji oz. jo prekine. • Besedilo mora biti podpisano s polnim imenom in priimkom. • Dopisan mora biti tudi naslov in telefonska številka, z namenom, da lahko preverimo istovetnost pisca. • Za vsebino in resničnost navedb odgovarja izključno avtor sam.

Navodila za prispevke v rubriki Svetniška stran:

• Vsem svetnicam in svetnikom je enako odmerjen prostor. Teksti so lahko dolgi maksimalno 2800 znakov s presledki in ena osebna oz. portretna fotografija. V primeru, da je tekst daljši od predpisanega obsega, ne bo objavljen oz. bo vrnjen v krajanje.

OBRRH – JAVNO GLASILO OBČINE LOŠKA DOLINA

• Prejmejo ga brezplačno vsa gospodinjstva v občini Loška dolina. • Naročniki izven občine Loška dolina plačajo letno naročnino 10 € • Naklada 1550 izvodov. • Uredniški odbor: Andreja Buh, Janja Urbiha, Mario Žnidaršič, Karmen Bajec, Danica Petrovič, Mateja Šostarič, Nives Pišek • Odgovorni urednik: Miha Razdrih • Lektorica: Milena Bezgin • Naslov uredništva: Loška dolina, Cesta Notranjskega odreda 2, 1386 Stari trg pri Ložu. • E-naslov: obcina@loskadolina.si • Telefon: 01 705 06 70 • www.loskadolina.si • naslovnica: Grad Snežnik • fotografija na naslovnici: Nives Pišek • Avtor križanke: Matjaž Hladnik • Oblikovanje: Polonca Strman • tisk: Abakos d.o.o.

POZIV OBČANOM

STERILIZACIJA IN KASTRACIJA MAČK IN PSOV

Občina Loška dolina bo tudi letos zagotovila sredstva za sofinanciranje sterilizacije in kastracije lastniških mačk in psov prebivalcev občine Loška dolina.

Sterilizacija in kastracija mačk in psov je bistvenega pomena za omejevanje nekontroliranega razmnoževanja in rojevanja novih mladičev. Na ta način se preprečujejo izbruhi različnih bolezni, ki so lahko škodljive tako živalim kot tudi človeku. Sterilizacija in kastracija dolgoročno izboljšata zdravje in kakovost življenja živali.

Občani lahko cenovno ugodnejše pogoje posegov izkoristijo od 01. 02. 2023 do 30. 10. 2023 oziroma do porabe sredstev pri izbranem izvajalcu veterinarskih storitev:

Veterinarska postaja Cerknica d.o.o., Gerbičeva 39, 1380 Cerknica, tel. št.: 041 621 258.

Posameznemu gospodinjstvu se sofinancira storitev največ pet (5) mačk in največ dva (2) psa.

Preprečevanje rojstev neželenih živali je za lastnike obveza, ki izhaja iz določb 11. člena Zakona za zaščito živali. Usmrtitev ali namerna zapustitev živali pa je kazniva!

Za sofinanciranje sterilizacije in kastracije mačk in psov morajo lastniki izpolnjevati naslednji pogoj:

- imajo stalno bivališče in tudi dejansko živijo v Občini Loška dolina.

Poseg sterilizacije ali kastracije mačke po tem pozivu je s strani občine sofinanciran v višini 40,00 EUR po živali, lastnik bo tako plačal le 41,67 EUR za sterilizacijo mačke oz. 16,62 EUR za kastracijo mačka.

Poseg sterilizacije ali kastracije po tem pozivu je s strani občine sofinanciran v višini 70,00 EUR za pse, lastnik bo tako plačal le razliko za sterilizacijo oziroma kastracijo psa (cena je odvisna od teže psa).

Možnost sofinanciranja pa je odprta od 1. 02. 2023 do 30. 10. 2023 oziroma do porabe zagotovljenih sredstev v proračunu. Vsi uporabniki storitev boste morali izpolniti obrazec, ki ga dobite na občini Loška dolina.

Dodatne informacije: Danica Zrim (01 70 50 679 ali 01 70 50 670), e-pošta: danica.zrim@loskadolina.si.

NOV IZVAJALEC POGREBNIH STORITEV PRI NAS

Obveščamo vas, da je **z dnem 1. 3. 2023** izvajalec pogrebnih storitev v občini Loška dolina:

Robert Novak s.p.
Reber 2a,
Žužemberk.

Dežurna številka:
031-876-276
E-naslov:
marija.novak@siol.net

Andreja Buh

Pogovor z županom Matjažem Antončičem

Lokalne volitve novembra preteklega leta so Občini Loška dolina prinesle novega župana. Matjaž Antončič je med štirimi kandidati zmagal že v prvem krogu in 14. decembra lanskega leta prevzel »županovanje« naše občine. Kljub zelo kratkemu času od prevzema nalog in velikega števila obveznosti – poleg čisto »uradnih« in »uradniških« – si je vzel čas za pogovor z nami.

ALI VAS JE ZMAGA ŽE KAR V PRVEM KROGU PRESENETILA? SPLOH ČE REČEMO, DA VAS, RAZEN ŠPORTNIKOV, PRAVZAPRAV NISMO POZNALI? S ČIM STE PREPRIČALI VOLIVCE?

Da, zmaga je bila pozitivno presenečenje. Čeprav so s terena, bolj ko so se bližale volitve, prihajale informacije, da pa je morda le možna zmaga že v prvem krogu, sicer z majhno prednostjo, a vendarle. Mene veliko starejših občanov verjetno res ni poznalo, predvidevam pa, da poznajo mojo družino, in kot sem ugotovil, sta tako mama kot oče naredila na svojih področjih kar nekaj dobrega za ljudi. Pred volitvami in po njih sem večkrat slišal ali pa dobil celo osebno sporočilo, da če sem vsaj približno tako dober človek, kot je bil moj oče, bom dober župan. Take besede mi pomenijo veliko, hkrati pa je tudi odgovornost, da bom to zaupanje tudi upravičil.

Volivce smo v večini zagotovo prepričali s programom, z realnimi obljubami. V primerjavi s preostalimi kandidati smo obljubljali manj, saj smo v času priprav na volitve poskušali čim bolj realno razmisliti, kaj je oziroma bo možno. Občanke in občani imajo dovolj nerealnih obljub in praznih besed. Mislim, da bolj spoštujejo in cenijo resnico, pa čeprav mogoče na prvi »vtis« ni

najbolj privlačna. So pa verjetno volivci v meni videli nov obraz, novo energijo, če se malo pošalim – novo upanje za občino Loška dolina.

PRIHAJATE IZ STRANKE NAŠA NOTRANJSKA. LOKALNE STRANKE, KI NIMA SVOJIH PREDSTAVNIKOV V PARLAMENTU. ALI JE TO SLABOST ALI PREDNOST PRI VAŠEM DELU?

Naša stranka deluje v štirih občinah in vsi odbori delujejo povsem avtonomno. Vsaka občina ima namreč svoje izzive in prav je, da odbori delujejo kraju primerno. Vsem pa nam je skupna dobrobit občanov in v svoje vrste vabimo ljudi, ki razmišljajo pošteno in želijo narediti nekaj dobrega za kraj. Na tak način tudi pristopamo k etabliranim državnim strankam in menim, da nas tudi te spoštujejo in sprejemajo ter so pripravljene sodelovati z nami. Naša specifična odprtost v lokalnem okolju je dobrodošla in dobro sprejeta in je to hkrati po mojem mnenju tudi naša prednost.

Sem pa že navezal stike s poslanci državnega zbora v naši okolici. Z dr. Martinom Premkom sva se že nekaokrat srečala, se pogovarjala o perečih težavah našega kraja, saj je z njimi dobro seznanjen in je seveda pripravljen sodelovati in pomagati, kolikor je v njegovi pristojnosti in moči. V kontaktih pa sem tudi z Ivo Dimic in Zoranom Mojškercem in upam, da se bomo v kratkem uspeli sestati in se pogovoriti o sodelovanju. Jaz in naša stranka smo absolutno pripravljeni sodelovati z vsemi, ki sodelovanje z nami želijo, saj smo odprti in predvsem neobremenjeni. Osebnostno z veseljem sprejemam vsakega, ki ponudi svoje znanje, moč, energijo, in me ne zanima njihov »pedigre«.

ZAGOTOVO JE PRI VAŠEM DELU POMEMBNA PODPORA EKIPE – TAKO SVETNIKOV, KOT ZAPOSLENIH V OBČINSKI UPRAVI. STE NAŠLI SKUPNI JEZIK?

Kar se tiče občinskega sveta, sem prepričan, da ne bo težav. Vse dileme bomo prediskutirali, vsaka pobuda, ideja bo dobrodošla, na koncu bo občinski svet odločal o najboljši možnosti. Ali bo to moj predlog ali predlog koga drugega, sploh

ni pomembno. Absolutno bom spoštoval odločitve občinskega sveta – tudi če meni osebno ne bodo všeč, razen seveda, če bodo nezakonite (smeh), ampak kar prepričan sem, da do tega ne bo prihajalo.

Do zaposlenih v občinski upravi sem nastopil korektno in spoštljivo, a z jasnimi usmeritvami. Naredili smo že nekaj sprememb pri razdelitvi nalog, nekaj bo še potrebnih. Smo pa – konec koncev – vsi profesionalci, v službi ljudi in tako se moramo tudi obnašati. In se zavedati, da so občani naši »nadrejeni«. Tudi županovi. Občani so me izvolili, z denarjem občanov operiram in na občane gledam kot na svoje delodajalce. Tak odnos želim tudi od svojih sodelavcev v občinski upravi, in kot dobivam informacije od občanov, so spremembe že vidne – sicer majhne, ampak so.

KOT SVA REKLA, STE V PRVI POLOVICI DECEMBRA PREVZELI NALOGE, KAJ JE BIL VAŠ PRVI KORAK?

Primopredaja poslov, ki je potekala skoraj pet ur, tako da sem pridobil res čim več informacij glede projektov, aktivnosti, predvsem pa glede težav in izzivov, ki me čakajo. Seznanil pa sem se tudi z osnovami delovnih nalog posameznikov v občinski upravi. In kar takoj smo začeli reševanje v upravi sami. Ob prevzemu nalog namreč direktorja uprave ni bilo več, saj je le nekaj dni pred mojim nastopom mandata dal odpoved, bivši župan pa ga je premestil v občinsko upravo na delovno mesto višjega svetovalca za okolje, prostor in

gospodarske javne službe. Manjkal je tudi svetovalec za investicije in projekte. Konec decembra 2022 pa je bivši direktor dal odpoved tudi z delovnega mesta višjega svetovalca za okolje, prostor in gospodarske javne službe. Tako da imamo trenutno manko ustreznega kadra kar na nekaj pomembnih področjih. Trenutno je situacija na tem področju daleč od idealne, ampak tako »celoto in klimo« sem prevzel ob nastopu mandata. Se pa veselim dneva, ko bo ekipa znova sestavljena in bomo lahko polno operativni delali za dobrobit in razvoj naše občine.

Ko torej občinski svet sprejme določene naloge, so neizvedljive, če za tem ne stoji funkcionalna občinska uprava. Trenutno sta zunaj dva razpisa – za delovno mesto direktorja občinske uprave in omenjenega svetovalca. Lotili pa se bomo tudi temeljite sistemizacije, da bodo zaposleni imeli največji faktor delovne učinkovitosti. Od nikogar ne zahtevam maksimuma, ampak korektno delo, saj vsi dobro vemo, da tečeš lahko eno uro, ne pa osem. Sem se pa v začetni fazi moral poslužiti alternative, to so zunanji sodelavci. Te stvari niso nikoli najcenejše, so pa v našem primeru nujne, saj se je v zadnjem letu na projektih delalo resda zelo malo. Še za tisto, kar se je delalo, pa se je izkazalo, da je bilo neustrezno oz. neuporabno in je treba začeti na novo. Od odhoda višje svetovalke za okolje, prostor in GJS lanskega poletja povsem stojijo občinski prostorski načrti (OPN in OPPN) in močno upam, da ni bilo narejene kake večje

škoda oz. da jo bomo lahko popravili, saj so to osnove za razvoj občine. Trenutno imamo dva zunanja izvajalca/svetovalca iz naslova strokovnih delovnih nalog občinske uprave, ki vsaj za to prehodno obdobje rešujeta najbolj pomembne zadeve in projekte. Prvi je za investicije (hkrati tudi skrbi vsaj za tekoče zadeve na področju okolja in prostora) in drugi za ureditev OPN in OPPN. Za slednje smo se dogovorili kar s prejšnjo zaposleno na tem področju, saj bi iskanje nekoga, ki bi se moral od začetka seznaniti s tem, pomenilo dodatno zamudo. Brez zunanjih sodelavcev bi tudi projekti še dolgo stali, tega pa si ne moremo in ne smemo privoščiti. Najdražje je vedno takrat oz. največja škoda se naredi takrat, ko ni nič naredjeno – sploh v našem primeru, ko bi s tem na cedilu pustili naše občanke in občane.

ČESA SE NAMERAVATE OZIROMA STE SE ŽE LOTILI NAJPREJ? KAJ SO NAJBOLJ KRITIČNE ZADEVE V OBČINI, KI NUJNO POTREBUJEJO UKREPANJE? (IZ POGOVORA Z OBČANI JE NAMREČ SLIŠATI TAKOLE: »ČE BO NOVI ŽUPAN V PRVEM MANDATU UREDIL VODO IN KANALIZACIJO, JE ZMAGAL«.)

Takoj sem začel aktivnosti za ultrafiltracijo vode. Idejni projekt je že narejen (naročil ga je že prejšnji podžupan) in v kratkem se bomo dobili s Komunalo Cerknica in skupaj pripravili plane za naprej. Menim, da je dobro sodelovanje s svojo strokovno službo na tem področje za kvaliteten in uspešno izveden projekt zelo pomembno. V tem sklopu se bosta delala pravzaprav dva projekta – sama izvedba ultrafiltracije objekta, torej zidanje objekta in notranja tehnologija, drugi sklop projekta pa je povezovalni vod, kjer je treba urediti elektroinštalatersko in vodovodno povezavo od črpališča do objekta ultrafiltracije ter potem naprej do vodohrana. Ne smem pa pozabiti omeniti tudi tega, da je treba dograditi še manjkajoči odsek glavnega voda da vodohrana. Projekt mora biti v funkciji do morebitnega sušnega obdobja 2024. Žal bomo eventualno pomanjkanje vode v letošnjem letu morali še vedno reševati – verjetno – z dovažanjem vode od drugod, za kar

se bomo že prej pripravili in namenili sredstva v proračunu. Škoda, da se kljub suši 2021 in lani poleti ter hudemu pomanjkanju vode že takrat ni usmerilo več energije v ta projekt, čeprav se je vedelo, kaj je treba storiti (usmeritve stroke in pobuda prejšnjega občinskega sveta za ultrafiltracijo – nazadnje spomladi 2022). Znano je bilo tudi, da brez vseh štirih vzorčenj vode iz vseh letnih časov v enoletnem obdobju ne bomo dobili dovoljenja za obratovanje ultrafiltracije s strani pristojnih institucij – pa na žalost do začetka mojega mandata ni bilo naročeno nobeno ustrezno/obsežno biokemijsko vzorčenje na vrtini Obrh-Žaga, čeprav bi se lahko izvedlo vsaj jesensko. Sem pa prvo od štirih potrebnih, in sicer zimsko vzorčenje na vrtini Obrh-Žaga za ultrafiltracijo naročil jaz takoj v decembru in pred nekaj dnevi smo rezultate že prejeli. Tako da nas čaka še spomladansko, poletno in jesensko vzorčenje. Načeloma bi bila lahko ultrafiltracija v funkciji konec leta 2023, vendar nam to ne bo rešilo težav z vodo letošnje morebitne suše. Upam samo, da se ne bo kaj predolgo zavleklo zaradi nove vodovarstvene uredbe v sprejemu, ki ima za podlago občinski odlok iz leta 2017, kjer smo (Občina) ta vodni vir ukinili. Ampak ostajam optimističen, da bo do eventualnega sušnega obdobja 2024 projekt tako ali drugače končan in infrastruktura v funkciji. Zelo nujna zadeva so tudi nelegalne gradnje občinskih projektov. Obiskal me je že gradbeni inšpektor ter me seznanil s težavami in takoj smo se lotili reševanja oz. legalizacije teh gradenj. Govorimo o vodovodu Viševke–Vrhnika–Žaga, za katerega že tečejo aktivnosti in upam, da bo gradnja v letošnjem letu legalizirana. Nelegalni projekt je tudi trasa vodovoda in ceste Lož–Podlož in tudi tu nas čaka zelo veliko dela. Upamo, da bomo dobili gradbeno dovoljenje (kaj se bo zgodilo v nasprotnem primeru, niti nočem razmišljati), je pa veliko odvisno tudi od občanov, ali bodo pripravljeni sodelovati pri urejanju služnosti. Zelo nevhvaležno in nekorektno do njih je, da jih zdaj tako izpostavljam, ampak brez njihove pomoči žal ne bo

šlo. Tole področje je čisto neurejeno. O služnosti se praviloma dogovarja v fazi projektiranja, ne pa po končani investiciji. Menim, da bo legalizacija obeh projektov kar težak zalogaj, in upam, da bodo občani razumeli, da je edini pravi način vodenja projektov ta, da se ravnaš v skladu z vsemi predpisi, pa tudi če je zaradi tega kaj narejeno leto pozneje. V tem kontekstu bomo od zdaj naprej delali pošteno, transparentno in bo tisto, kar se bomo dogovorili z občani, tudi držalo.

Pri teh omenjenih zadevah se dela največ škoda – porabljeni so milijoni, voda pa pušča in je primanjkuje, na starem glavnem vodovodu Viševke–Vrhnika–Žaga je veliko okvar. Pri obeh projektih je nov material vgrajen, se stara, amortizacija pa se ne obračunava, ker projekti pač še niso in ne morejo biti prevzeti in vpisani v zemljiško knjigo. In tako ne pridobivamo sredstev za nove investicije. Čaka nas še priključitev na kanalizacijo za vasi Viševke–Iga vas–Šmarata–Kozarišče, ki zgrajena na uporabo čaka že dobrih pet let. Tu smo v fazi pridobivanja ponudb za projektno dokumentacijo. Naj spomnim, da bo potrebno zaradi tega širiti čistilno napravo v Starem trgu in obstaja možnost, da bomo to lahko izvedli na zemljišču, ki je že v lasti občine. Tako, da je realna časovnica končanja investicije in priključitev na infrastrukturo konec leta 2024 ali začetek leta 2025. Žal prej ne gre, saj projekt kot tak zahteva svoje postopke, soglasje, mnenja in izvedbo – vse s svojo časovnico. Mi je pa močno žal, da se tega niso prav lotili že prej. »Bližnjice« pri teh zadevah žal niso primerne in, kot se je izkazalo, tudi niso učinkovite.

Čakata nas še vodovod in kanalizacija Stari tg–Rožnik. Za sam vodovod je bil PZI narejen, ker pa je potrebno gradbeno dovoljenje, bomo pripravili vse tudi za kanalizacijo in ureditev ceste. Naj bo urejeno oboje in se potem v tisto ulico ne vračamo več 30, 40 let. Seveda pa bodo aktivnosti odvisne od proračuna, najprej moramo videti, koliko sredstev bomo porabili za prej omenjene, najnujnejše projekte.

IN POTEM (KO REŠITE NAJNUJNEJŠE)?

Na opozorilo DRSI moramo urediti še dve stvari. Prestaviti moramo avtobusno postajo v Podgori, ki je na nevarnem odseku in je bila postavljena brez projekta. Opozorilo DRSI je dobila že prejšnja sestava, vendar zadeva še ni urejena. Zdaj se ukvarjamo s tem, takoj ko bo vreme omogočalo oz. ko ne bo več snega, se bomo oglasili v Podgori in se poskušali z lastniki zemljišč dogovoriti za primerno lokacijo, osnovno »papirologijo« pa že pripravljamo.

Porušiti bi morali tudi cestni priključek nad Ložem, za katerega je bilo s strani DRSI izdano soglasje samo kot začasna rešitev, do izgradnje vodovoda in ceste Lož–Podlož. Torej, odstraniti vso signalizacijo, odstraniti asfalt in zemljišče vrniti v prvotno stanje. Se nam pa to zdi škoda podirati, saj je bilo za to porabljenih kar nekaj proračunskih sredstev in delamo na tem, da bi tudi ta priključek legalizirali in bi ostal, kot je.

Ukvarjamo se tudi s projektom oživitve grajskih pristav. Trenutno delujemo še v okviru »neuradne« projektne skupine in se dogovarjamo za sestanek z ministrstvom za kulturo. Dvakrat so nam že predstavili termin, a ostajamo optimisti, vztrajamo in upamo, da se v februarju le sestanemo.

Eden od projektov, ki se že leta in leta vleče, je tudi pokritje balinišča. Po novem letu smo pridobili dve ponudbi za izvedbo, tako da bomo na podlagi tega naročili DIIP in nato še preostalo potrebno dokumentacijo – tudi gradbeno dovoljenje. Tukaj ciljamo tudi na sredstva Fundacije za šport in pristojnega ministrstva. Vsi omenjeni projekti zahtevajo kar nekaj časa, zato ne obljubljam, kdaj bodo končani – nekateri že v letošnjem letu, drugi pač v naslednjih letih. Predvsem pa se je treba zavedati tega, da reševanje težav vedno vzame veliko več časa in denarja, kot pa bi to bilo, če bi že v štartu prav zastavili in do tega sploh ne bi prišlo. Nismo pozabili tudi na večnamensko športno dvorano. S predstavniki športne zveze in domače osnovne šole smo si ogledali dvorano Dobropolje, ki zna biti zanimiva tudi za

nas. Ko se odločimo, kje bo dvorana stala, pa bomo naprej v tem kontekstu tudi urejali preostala igrišča. Čaka nas še prizidek zdravstvenega doma. Sestal sem se že z direktorico ZD Cerknica in lokalnim zdravnikom, ki sta mi razložila smotrnost širitve. ZD Cerknica ima celo 188.300 evrov rezerviranih sredstev za ta projekt in potrudili se bomo pridobiti še kakšna druga sredstva in projekt izpeljati. Najprej pa moramo naročiti poplavno študijo, brez tega ne bomo dobili gradbenega dovoljenja.

Sledi kanalizacija Babno Polje (mogoče celo meddržavni projekt), Podgora, Vrh, pa vodovod in kanalizacija Ograde in ureditev štirih parcel za stanovanjske hiše za mlade družine. Pa odkup zemljišč za varovana stanovanja oz. dom starejših občanov, mogoče tudi trgovski center v Starem trgu, kar pa seveda niso kratkoročni projekti. Čaka nas še odločitev, kaj bo s kulturnim domom. Načrtujemo preselitev TIC v prostore bivše NLB. TIC pa bi radi preselili čim prej. Ne zgolj zaradi boljše lokacije, temveč tudi zato, da bi zdajšnje prostore preuredili v stanovanja. Možno je urediti dve manjše stanovanji, stanovanjska problematika v občini pa je velika. V tem kratkem času, kar sem tu, so se pri meni oglasili že trije samski občani, ki nujno potrebujejo stanovanje. Malo sem še okleval, ker nisem bil prepričan, kaj se bo zgodilo s poslovalnico pošte, ali jo bodo obnavljali ali ne, ter ali bodo potrebovali nadomestne prostore v tem času. Vendar pa sem po sestanku s predstavnikom pošte prejšnji teden izvedel, da do večje prenove pošte ne bo prišlo, tako da lahko nameravane aktivnosti s TIC nadaljujemo. Naj pa ob tej priložnosti tudi povem, da poslovalnica Pošte v Starem trgu po zagotovilih njihovega predstavnika ostaja in bo poslovala v takem obsegu kot do zdaj.

NAŠA OBČINA DOSLEJ NI BILA SPRETNJA PRI PRIDOBIVANJU EVROPSKIH SREDSTEV, VIDITE MOŽNOST TO SPREMENITI?

Se že dogovarjam z zunanjo sodelavko, ki na področju pridobivanja evropskih sredstev dela in stvari pozna. Posredovali

smo ji seznam projektov, ki jih načrtujemo v krajšem in srednjem časovnem obdobju in poiskala bo možnosti za sofinanciranje. Že pred dogovorom z njo pa sem tudi sam našel razpis s področja kohezije za nove vodne povezave, kjer vidim možnosti za našo občino, prav za projekt ultrafiltracije in povezovalni vod, pa še kaj. Je pa dejstvo, da moraš imeti za prijavo na razpis vsaj pripravljeno gradbeno dovoljenje. Žal tega trenutno ni narejenega za noben projekt. Časovnica za pridobitev te dokumentacije pa je različna in je pogojena glede na zahtevnost projekta, lahko od nekaj mesecev pa do enega leta ali več. Začetek je.

KO ŽE GOVORIVA O VODI, VEDNO POMISLIMO NA SOSEDNJO HRVAŠKO, SAJ SMO NA TEM PODROČJU, PA TUDI NA DRUGIH, MOČNO POVEZANI. ALI SE ŽE POGOVARJATE O ČEZMEJNEM SODELOVANJU IN SKUPNIH PROJEKTIH?

Ob prehodu letošnjega leta sem se na meji srečal s svetnikom mesta Čabar oziroma, kot sem pozneje izvedel, takrat že nekdanjim svetnikom. Tam so namreč vaščani Babnega Polja in Prezida pripravili slovesnost ob ukinitvi meje. O pomenu tega dejstva morda kdaj drugič, danes pa le to, da sem vzpostavil prve kontakte. Naši občani verjetno ne vedo, da so, po mojih neuradnih informacijah, v Čabru od 1. 1. letošnjega leta brez župana in brez občinskega sveta, razpustili so ga, ker se niso mogli dogovoriti glede proračuna. Zdaj pa se čaka na nove volitve.

Torej se v tem trenutku ne moremo nič pogovarjati konkretno, čeprav je to moja želja, predvsem za področje kanalizacije, pa mogoče tudi vodovoda. Tu vidim veliko možnost sodelovanja in prikaz, kako lahko sosednji državi delata skupaj. Seveda ob pomoči državnih institucij, verjetno tudi ministrstva za zunanje zadeve in še koga. Poslanec Martin Premk mi je že obljubil vso podporo in pomoč.

ŽUPAN, IZ VAŠIH BESED JE RAZBRATI, DA VERJAMETE IN DA BOSTE VZTRAJALI PRI SODELOVANJU NA VSEH PODROČJIH. TU VAM ZAGOTOVO

LAHKO POMAGA TUDI SKUPNOST SLOVENSКИH OBČIN.

Bil sem na skupnem srečanju – izobraževanju Skupnosti slovenskih občin, pred tednom dni pa tudi na regijskem srečanju. Takoj sem vzpostavil zelo dober kontakt s predsednikom skupnosti Vladimirjem Prebiličem, saj je preprost »prizemljen« človek, daleč od strogega politika. Tudi preostali kolegi župani, ki sem jih tam srečal, so super.

Skupnost občin je zelo pozitivna zadeva, vsi, vključno z zaposlenimi, se zelo trudijo, ponudijo pomoč in hitro ukrepajo. Skupnost obstaja že veliko let in dobro poznajo stvari in skupaj z njihovo pomočjo lažje nastopamo v pogovorih z Vlado RS. Sodelovanje v skupnosti je, predvsem za majhno občino, kot smo mi, zelo dobrodošlo. Veliki projekti zahtevajo veliko časa, denarja, energije ... so pa tudi kakšne malenkosti, ki ne potrebujejo vsega tega, zgolj dobro voljo.

Od občanov prejemam veliko idej. Na primer ureditev pohodne poti na Loški grad, s kakšno klopco, morda tudi mizo na vrhu. Nabava dodatnih otroških igrar, ne zgolj pri vrtcu, pa ureditev skupnega otoka za smeti – podobno, kot je na Uncu pri pokopališču. Treba je tudi urediti lažje dostope invalidom, povsod po Staršem trgu, saj ni klančin do pločnikov, in tega se bomo lotili čim prej.

JANUARJA IN FEBRUARJA SE OBIČAJNO KAR VRSTIJO OBČNI ZBORI DRUŠTEV. SE POSKUŠATE ODZVATI VSEM VABILOM?

Trudim se odzvati čim več vabilom, sta mi pa v pomoč obe podžupanji podžupanji – Armida Bavec in Romana Zakrajšek – in skupaj usklajujemo termine. Veliko je tudi povabil na dogodke izven naše občine, velikokrat se dogodki tudi prekrivajo. Moj koledar je, verjemite, zelo poln, pa tudi podžupanji sta precej angažirani.

TUDI SILVESTERSKEGA VEČER NISTE PREŽIVELI ZGOLJ V DRUŽBI DOMAČIH IN PRIJATELJEV.

Srečanje na meji je bilo zelo prijetno, mislim, da se ga je udeležilo okoli dvesto ljudi. Tudi dr. Martin Premk, pa vidni predstavniki raznih društev in organizacij z obeh strani meje. Zelo

me veseli dejstvo, da je sodelovanje, pravzaprav lahko rečem kar prijateljstvo med prebivalci z obeh strani meje, močno. Delujejo kot eno in to daje še več upanja izpeljavi mednarodnih projektov, tudi že zgoraj omenjenega.

NAŠI OBČANI RADI POTOŽIJO, DA »SE V NAŠI DOLINI NIČ NE DOGAJA«. SE STRINJATE S TEM?

Omenil sem že svoj koledar, če pogledam, lahko z gotovostjo trdim, da se v dolini dogaja veliko. Pravzaprav se mi zdi, da je po omejitvah, ki nam jih je prinesla pandemija koronavirusa, prireditve še več kot prej. Pravi »boom«. Ljudje prav iščemo druženje, za katero smo bili dve leti prikrajšani, in v dolini je kar nekaj organizatorjev prireditve, ki se konstantno trudijo. Zavod Snežnik, Med gen, pa Gušt, Ars viva, Rihtarjeva domačija, Satia.... so aktivni skozi celo leto oziroma predvsem poleti in lansko leto je bilo zelo veliko priložnosti za druženje. So pa seveda prireditve zelo raznolike – športne, kulturne, turistične, zabavne ... in nekaterim je zanimiva zgolj ena zvrst.

Je pa v dolini niz prireditve, ki niso privlačne zgolj za domačine, ampak jih obiščejo ljudje iz zelo različnih krajev, kar s področja cele Slovenije oz., če omenim Festival Plavajoči grad, kar s celega sveta.

NA PRIREDITVI ONA-ON V ORGANIZACIJI RADIA 94 STE ŽE IMELI ČAST SREČATI SE S PREDSEDNICO SLOVENIJE, GOSPO NATAŠO PIRC MUSER. VAŠ VTIS?

S predsednico sva spregovorila nekaj besed. Je preprosta, simpatična, z veliko karizmo, daje vtis, da ve, kaj hoče. Oseba, s katero bi z veseljem šel na kavico in poklepetal z njo.

ŽUPAN, OD IZVOLITVE DALJE STE VES ČAS NA TERENU, NA SESTANKIH, NA PRIREDITVAH. VAM SPLOH OSTANE KAJ ČASA ZASE? ŠE NAJDETE TRENUTEK ZA SPROSTITIV ZA DRUŽINO, ŠPORT?

Imam veliko srečo, da me družina, predvsem žena, stoddostno podpira. Brez tega ne bi šlo. Žena se mi z velikim veseljem pridruži na prireditvah in to je tisti čas, ko sva skupaj. Če le

utegnem, greva z ženo in psom na sprehod, pa tudi kakšno uro za fitnes si še vedno vzamem. Med vikendi (kadar seveda nimam službenih obveznosti, ki jih je tudi ob sobotah veliko) si rad vzamem čas za klepet s prijatelji. Poskušam ostajati tisti Matjaž, ki ga poznate, preden sem bil izvoljen za župana. Preprosto in dati ljudem vedeti, da se ne skrivam, da sem tu za njih, da me zanima, kaj se dogaja, in da rad poklepetam z vsakim, ki me »pocuka za rokav«. Sem in bom »prvi med enakimi«.

BI ŠE KAJ ŽELELI SPOROČITI OBČANOM OZ. BRALCEM OBRHA?

Najprej se vsem zahvaljujem za podporo na volitvah, zahvaljujem se tudi tistim, ki so sicer dali glas nekomu drugemu, a so prišli na volitve. Hvala za razumevanje, da se ničesar ne da narediti čez noč in za potrpljenje, da stvari naredimo dobro, postavimo prave temelje občine, na katerih bomo lahko gradili. Upam na pomoč občanov pri izvedbi projektov, saj se bomo vseh projektov lotili s poštenim odnosom do vseh vpletenih, korektno in transparentno. Izzivov je veliko, ampak imam voljo in energijo ter poznam pot do cilja, ki sicer ni najkrajša, je pa prava. Hvala članicam in članom občinskega sveta ter vsem zaposlenim v občinski upravi za podporo in sodelovanje. Skupaj zmoremo več.

ŽUPAN, VPRAŠANJ JE ŠE VELIKO, A MISLIM, DA SVA DANES SPREGOVORILA O MNOGIH POMEBNIH REČEH. POGUMNO IN USPEŠNO NAPREJ IN HVALA!

mag. Armida Bavec

članica občinskega sveta, podžupanja

Verjamem v občino za ljudi in od ljudi, in ne obratno

Dandanes je težko sploh v kaj še verjeti, a v sodelovanje med občinskim svetom in županom ter v spoštljiv odnos do nadzornega odbora in njegovih članov pa resnično verjamem vedno bolj. Sedanji začetek je bil spoštljiv, razumevajoč, sodelujoč. Nihče nikomur ni ničesar zaukazoval, nihče nikogar ni podučeval ter mu postavljaj omejitve in zahteve. Celoročno smo se in si čestitali za dosežene volilne rezultate.

Začelo se je, za razliko od nekaj predhodnih mandatov, res prijetno, sodelujoče in spodbudno. Tudi sestavljanje komisij in odborov, ki je bilo v preteklosti velik »izziv«, poln preglasovanj in uveljavljanja premoči, je bilo sodelujoče in v iskanju najprimernejših ljudi, ki bi na posameznem področju, v korist vseh nas, lahko kar največ prispevali. Zanimiva izkušnja, ki te resnično spodbudi, da ponovno začenjaš vedno bolj verjeti, da smo na pragu razvoja te občine.

Zanimivo, kako se vse spremeni, če se zamenja par ljudi. In zanimivo, da se tokrat jasno dokazuje, da svetovnonazorske opredelitve in strankarske pripadnosti za sodelovanje sploh nimajo pomena, če je odnos do ljudi spoštljiv, kooperativen in brez ukazovanja »enakih nad enakimi«.

Pred prvo konstitutivno sejo občinskega sveta sem bila sicer še deležna nekaj »starih praks«, a sem zadevo še pred začetkom seje »uredila in stvari in ljudi« postavila na njihova mesta, da občani tega niste niti zaznali. Ste pa opazili podžupana iz prejšnjega mandata, ki je pred začetkom seje minuto ali dve sedel poleg mene, saj je predhodno izrazil željo, da »bi ob začetku pa vsaj pozdravil prisotne in jim zaželel uspešno delo, če je že tu«, česar že iz vljudnosti nisem mogla zavrniti. Pa naj je bilo videti še tako nenavadno. Prijaznost sem mu pač morala izkazati, pa čeprav sem je bila v preteklem obdobju sama deležna res zelo malo oziroma nič.

Skratka, mandati so potrjeni, komisije in odbori oblikovani. S 1. 1. 2023 je župan imenoval tudi dve podžupanji – go. Romano Zakrajšek in mene, ki sva tudi že poprijeli za delo.

Po dogovoru bom sama prevzela stanovanjski odbor, statutarno pravno komisijo in področje starejših. Seveda pa bom sodelovala tudi, kjer bo potrebno.

Trenutno se seznanjam z dosedanjim vodenjem in aktivnostmi na stanovanjskem področju. Lotili smo se že tudi nujne spremembe pri oblikovanju vaških odborov. Nujna je uskladitev z zakonodajo odloka o pogrebni pokopališki službi. Dopolniti je treba tudi Poslovnik občinskega sveta in še in še predpisov, ki so »nekako ostali v preteklosti«. Treba je začeti reševanje oskrbe starejših, tudi na temo zaščite starejših pred nasiljem itd. Pa tudi na temo socialnega podjetništva v našem okolju bo treba narediti korak naprej.

Zato lahko le še enkrat zapišem, da verjamem v cilj, da bo tale naša občina končno postala občina za ljudi in od ljudi, in ne obratno.

• FOTO: NIVES PIŠEK

Anita Lipovac

DECEMBER NA BABNEM POLJU

V vaškem odboru smo se odločili, da december na vasi bomo popestrili.

Z članicami PGD smo se skupaj usedli, dorekli, da delavnico bomo izvedli.

Na njej okraske za gasilni dom in vaško smreko izdelovali, z otroki in vaščani sodelovali.

Tudi z dedkom Mrazom smo se dogovorili, da pridne bomo obdarili, PACUKRANU 2023 starejšim zaželeli, za otroke pa darilca in bonbone imeli.

Še z Mjesnim odborom Prezid smo se povezali, silvestrovo na meji dočakali, vstop Hrvaške v schengen proslavili z vaščani obeh strani se skupaj veselili.

Janez Žnidaršič Stoletnica ČD Loška dolina

Čebelarско društvo Loška dolina je leta 2020 zaznamovalo častitljiv jubilej, 100-letnico delovanja. Zaradi omejitev in epidemije nam takrat obeleževanje obletnice ni bilo omogočeno, zato smo v Kulturnem domu v Starem trgu izpeljali proslavo v soboto, 14. januarja 2023.

Prireditve so se udeležili predsednik Čebelarške zveze Slovenije Boštjan Noč, župan Občine Loška dolina Matjaž Antončič, ki sta spregovorila nekaj uvodnih besed, član upravnega odbora ČZS Franko Dolgan, član nadzornega odbora Anton Žnidaršič, predstavniki sosednjih čebelarških društev z Blok, Rakeka, iz Begunj in Cerknice ter medena kraljica Tadeja Vidmar.

Predsednik društva Žnidaršič je prizadevnim čebelarjem podelil priznanja. Priznanje Antona Janše 2. stopnje so prejeli Franc Sterle, Silvo Šega, Janez Škerbec in Anton Truden, posthumno pa še Stanislav Vesel. Priznanja Antona Janše 3. stopnje so prejeli Frenk Kovač, Irena Mohar, Stanislav Palčič, Rihard Sterle in Valter Troha. Ob obletnici je društvo z Monografijo o organiziranem slovenskem čebelarstvu nagradilo praporščaka Antona Kandareta in Franca Sterleta ter zaslužne čebelarje Silva Šego, Antona Trudna in Janeza Žnidaršiča. V kulturnem programu so nastopili Duo Dalton, skupina MaTeTo in ljudski pevci iz Loške doline. Prireditev je vodila Andreja Buh.

Zaključili smo v gostišču Škriban ob jedači in pijači ter s plesom s skupino Duo Dalton.

In kaj pravi zgodovina? Stari zapisi pravijo, da smo preteklost pustili za sabo, toda preteklost morda ni zapustila nas. V starih zapisih preberemo tudi, da so Ložani na sejnih, na lžanskem ali na Studencu na Blokah imeli najboljše čebele in preostalo blago za prodajo ter tako

težke panje, kot niso pomnili že vrsto let. Preberemo tudi, da se niso družili samo na sejnih, temveč so ustanavljali družine – društva ali podružnice Slovenskega čebelarškega društva. Loški čebelarji so se poprej pridruževali v sosednjih društvih, od Postojne, Rakeka do Grahovega. Grahovska podružnica je bila tako množična, da so morali skleniti, da se razdruži na cerkniški in loški sodni okraj. Ustanovitev čebelarške podružnice za sodni okraj Lož, s sedežem v Starem trgu, je bila 25. januarja 1920, pri gospodu Ožboltu v Starem trgu. Tam se je zbralo okrog 40 čebelarjev. Za prvega predsednika je bil izvoljen Ivan Žnidaršič, posestnik in gostilničar iz Viševka. V društvih so že tedaj skrbeli za nabavo sladkorja in izobraževanja, posebno za mlade čebelarje. V Čebelarju preberemo tudi zapise Ivana Zigmunda o medenju hoje in drugih nasvetih ter opravih v čebelarstvu.

Tudi po drugi svetovni vojni so se čebelarji združevali po okrajih in podružnicah, v okviru teh pa v družine. V postojnski podružnici so pridruženo delovali do leta 1977, ko so lokalna društva ustanovila Občinsko zvezo čebelarških društev Cerknica, zdaj delujemo v Zvezi čebelarških društev Cerknica. Čebelarско društvo Loška dolina je svoj prapor razvilo v letu

2013, od leta 2015 pa ima status nevladne organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju kmetijstva.

Angela Gerl, roj. Žnidaršič, priznana in vsesplošno razgledana čbelarka, je bila prva ženska na Slovenskem, ki je leta 1936 opravila izpit za čebelarškega mojstra. Rojena je bila v Podcerkvi, bila je žena grajskega vrtnarja v Snežniku in čebelarja Janeza Gerla mlajšega. V tistem času je bila izredno strokovno podkovana čbelarka. Zanimiv je del njenega rokopisa »Za čebelarstvo – učbenik«, v njem opisuje zgodovino slovenskega čebelarstva, splošne pojme o čebelarstvu, sestavo medu in voska ter vse o čebeljih boleznih. Tudi nečak Janeza Gerla, Jože, je bil večkratni predsednik in tajnik društva v Starem trgu.

V zadnjem obdobju se čebelarji društva trudimo, da je društvo dočakalo prvih 100 lajt, pa pustimo času čas, da to še kdaj ponovimo.

Naj medi!

BESEDILA in FOTO
Mario Žnidaršič

POKLONILI SO SE PADLIM BORCEM

V petek, 13. januarja, so se pri Sveti Ani nad Ložem poklonili spominu na borce 1. in 3. čete Notranjskega odreda, ki so jih tega dne leta 1945 tam obkolili in postrelili domobranci. Slavnostno prireditev na ta dogodek je pripravila Krajevna organizacija Združenja borcev za vrednote NOB Loška dolina, na kateri je spregovoril njen predsednik tov. Zvonko Vidovič. Poleg preostalih udeležencev sta se proslave udeležila tudi cenjena gosta, poslanec državnega zbora Martin Premk in župan občine Loška dolina Matjaž Antončič. Kulturni program so oblikovali učenci Osnovne šole heroja Janeza Hribarja iz Starega trga, Pevke, ki delujejo pod okriljem Društva upokojencev Loška dolina, in harmonikarji: Klemen Žagar, Brane Ahec in Jakob iz Ljubljane.

VAŠČANI NAZDRAVILI NOVEMU LETU

Malo pred polnočjo, 31. 12. 2022, so se Kozarci zbrali v centru vasi, pod lipo, da skupaj skočijo v novo leto. Poslovili so se od starega leta in nazdravili novemu. Voščili so si obilo zdravja, sreče, medsosedskega razumevanja in svetel pogled v leto 2023.

VESEL IN ZABAVEN KONEC LETA

Zaključek leta 2022 je bil v Loški dolini nadvse zabaven z obilo dobre glasbe z nastopom skupin Dejan Dogaja Band, Nočni skok, Pop Design in Joker Out.

DRUŽENJE LJUBITELJEV GRAMOFONSKIH PLOŠČ

V soboto, 21. januarja 2023, so se že tradicionalno, tokrat v Kulturnem domu v Starem trgu, neformalno srečali ljubitelji gramofonskih plošč. Organizator srečanja je bil predsednik društva glasbenih navdušencev Franci Palčič. Franci zanimanje za tujo in domačo glasbo goji že od osnovne šole in ohranja tradicijo poslušanja glasbe na starejših, analognih napravah.

ŽEGNANJE KONJ V ŠMARATI

Na dan sv. Štefana, ki je zavetnik domačih živali in živine, so po mnogih slovenskih krajih pripravili blagoslovitev konj. Pri nas se je žegnanje konj odvijalo v Šmarati. Lastniki konj so prijezdili po blagoslov za svoje konje, za njihovo zdravje in dobro druženje skozi leto. Konje je pred cerkvijo sv. Marjete blagoslovil starotrški župnik Blaž Dobravec.

Včasih so konji v vsakdanjem življenju igrali veliko pomembnejšo vlogo kot danes, saj je konj svojemu lastniku pomenil predvsem preživetje. Zdravje konja je bilo zelo pomembno, zato je ob koncu 18. stoletja nastal običaj, da so za srečo in zdravje prosili svetega Štefana. Običaj, ki so ga skozi zgodovino ohranjali, je postal zadnje čase tradicionalen tudi v Loški dolini.

Tone Jozelj, Babno Polje

(Pozabljena) obvoznica mimo Loške doline

Ko se pelje po cesti iz Babnega Polja proti Podgori, verjetno danes le še malokdo ve, zakaj se cesta pred zadnjim ovinkom nad Podgoro nenadoma zoži. Na to opozarjata tudi prometni znak in črta na sredini ceste.

Ko je bila cesta Podgora–Babno Polje leta 1977 asfaltirana, so jo razširili od Babnega Polja do prvega ovinka nad Podgoro. Od tega ovinka do Podgore pa je bila le asfaltirana po stari trasi še iz časa Avstro-Ogrske. Izgovor takrat je bil, da bo od tistega ovinka naprej potekala obvoznica mimo Loške doline in se bo glavna prometa preusmerila na obvoznico. Od takrat o kakšni obvoznici mimo Loške doline ni bilo več kaj dosti slišati. Verjetno ta danes tudi ni potrebna.

Načrtovano je bilo, da bi obvoznica pred tistim ovinkom (gledano iz smeri Babnega Polja) zavila desno in potekala po obrobju Loške doline, šla naprej za Loškim gradom in se nad Ložem priključila na obstoječo regionalno cesto.

Je pa bila v tistem času zgrajena neka druga obvoznica, po kateri je v času gradnje ceste Babno Polje–Podgora potekal ves promet iz Loške doline proti Babnemu Polju. Zgrajena je bila cesta, ki se po približno dveh kilometrih nad gradom Snežnik odcepi od ceste, ki pelje v Leskovo dolino.

Se pa zaradi načrtovane obvoznice že več desetletij vozimo po ozki, nevarni in dokaj prometni cesti. V ovinku se je zgodilo že precej nesreč. Cesta

pa je nevarna tudi za prebivalce Podgore, ki se sprehajajo po njej.

Kaže, da država te ceste ne misli razširiti, saj je bila ta pred dvema letoma od Podgore naprej v dolžini nekaj deset metrov le preplaščena z novim asfaltom. Na hitro sem prebral programe strank in list, ki so kandidirale na lanskih volitvah v občinski svet. Problematike te ceste nisem zasledil. Osebnostno pa mislim, da je zadeva za naše občane, posebno za tiste, ki se po tej cesti vozijo vsak dan, dokaj aktualna. Odgovornim

iz občinske uprave občine Loška dolina predlagam, da se dogovorijo za sestanek z odgovornimi za državne ceste na nivoju Republike Slovenije. Predlagajo naj, da se cesta pred ponovno preplastitvijo ustrezno razširi. Širina voznega pasu regionalnih cest je običajno šest metrov. Reagirati pa je treba hitro, saj se lahko zgodi, da se bodo nekega dne na cesti pojavili

delavci in stroji ter jo bodo na hitro samo preplastili. Tako bi se po ozki cesti vozili še nadaljnjih nekaj desetletij.

Pozabljena obvoznica pa je mogoče zanimiva tema za kakšnega nadobudnega študenta ali študentko iz naše občine. Tema je primerna za seminarsko nalogo ali celo diplomsko

delo. Če se prav spomnim, je projekt rekonstrukcije ceste Podgora–Babno Polje vodilo podjetje Gozdno gospodarstvo Postojna. Mogoče pa bi se kaj gradiva dobilo tudi v arhivih občine Cerknica, pod katero smo takrat spadali.

Andreja Buh

Frizerski salon Taši praznuje dvajset let delovanja

Nataša Ule iz Iga vasi – Sige ni že od mladih nog razmišljala, da bo frizerka. Je pa rada doma frizirala člane svoje družine in prijateljice in hodila s svojo mamo v Zupančev frizerski salon, ki ga je vodila gospa Julka, in pridno »zlagala« papirčke za trajno. Takrat, pred dobrimi tridesetimi leti, je bila trajna zelo moderna, velika večina žensk je želela imeti skodrane lase.

Pa se je Nataša po koncu osnovne šole le odločila za frizerstvo, odšla v Ljubljano v šolo in internat (takrat še skorajda nismo uporabljali izraza dijaški dom) in se takoj po končanem šolanju zaposlila v Ljubljani. Želela je svoj salon, a je za odprtje le-tega morala imeti vsaj tri leta delovne dobe.

Tri leta so hitro minila, Nataša je pridobila dovolj izkušenj, novih znanj, spretnosti in poguma, da je 22. februarja leta 2003 odprla svoj salon.

Najprej v domači kurilnici, nato ji je oče pomagal urediti salon v Iga vasi, 11. novembra leta 2006 pa si je uredila sodoben salon v Starem trgu, kjer je še danes.

Nataša pri svojem delu zelo uživa. Rada je frizerka, zato niti ne omenja kakšnih težav, ki se prav gotovo pojavljajo. Pravi, da je vse rešljivo in da kakšnih večjih težav res ni imela, ne na začetku svoje poti ne pozneje. Pravzaprav jo v življenju spremljajo zgolj izzivi. Izzivi, ki se jih veseli in loti z največjo mero optimizma in zagnanostjo.

V zadnjih dvajsetih letih je sodelovala na kar nekaj zanimivih prireditvah v domači občini: imela je frizerske koticke za otroke v sklopu novoletnih prireditev pod šotorom, pa tudi na gasilskih veselicah in na Loški noči. Rada se spominja modnih revij, ki so jih poleg nje organizirale še druge frizerke in Trgovina pri Darji

v sklopu Loške noči pa tudi v času veselega decembra pod šotorom. Sodelovala je tudi na modnih revijah v Cerknici. Te so bile izredno dobro obiskane, domačinom pa tudi zunanjim obiskovalcem je bilo zanimivo na modni pisti opazovati domače manekenke in manekene. Tudi z modeli ni bilo težav, na revijah so sodelovali tako otroci kot starejši. Morda bi veljalo razmisliti in vrniti to prireditev kraju.

Ko Natašo vprašam, kaj odlikuje dobrega frizerja, takoj odgovori, da je to komunikacija. Frizer se mora s svojo stranko pogovoriti, ji prisluhniti, čim bolj upoštevati njene želje in si pridobiti njeno zaupanje. Mora pa biti tudi malo psihologa, saj včasih stranke niti ne vedo ali pa ne znajo povedati, kaj si pravzaprav želijo. Pa tudi estetski občutek je pomemben. Ne zgolj stranka, tudi frizer mora biti zadovoljen s končnim videzom. Včasih mora stranko celo povsem preusmeriti, ji predstaviti čisto nov predlog pričeske. So pa tudi takšni, ki sami želijo drastično spremembo, najpogosteje takrat, ko se jim v življenju pripeti kak neljub dogodek in s pričesko »potolažijo« samega sebe. Pravi frizer – pardon, frizerka – namreč vnaprej vidi, kaj bi stranki res pristajalo. Frizerka se ne poglobi zgolj v lase, temveč tudi v strankin obraz, celoten videz, tudi v dušo, želi vedeti, s čim se ukvarja, koliko časa posveti sebi in svojim lasem ... Mora pa biti frizerka tudi zelo prilagodljiva, saj salon obiščejo najmlajši, pa tudi že ljudje v zrelih letih. Z vsemi se mora znati pogovoriti in poskrbeti, da se v salonu dobro počutijo. Najtežje je z najmlajšimi otroki. Nekateri sedijo »kot prilimani«, so pa tudi živahneži,

pri katerih Nataša uporabi vso svojo domišljijo, da jih obdrži na stolu. Ali pa jih je strah frizerja – to velja zgolj za fantičke, saj s punčkami, tudi zelo majhnimi, ni prav nobenih težav.

Otroci so poseben izziv, največji izziv pri njenem delu pa so »blondinke«. Blond odtenki so neverjetno različni in težko je najti barvo, ki se bo kar najbolje približala naravni barvi las oziroma barvi, ki si jo stranka želi. Pravi, da je pri blondinkah že kar »doktorirala«, in pove, da ima med njimi največ strank.

V redkih primerih se zgodi, da stranka doma ugotovi, da ji pričeska ni všeč. Takrat Nataša prosi, naj se vrne k njej, da popravi, kar je potrebno, ne pa da gre k drugemu frizerju. Tudi sama je že stranko, ki je k njej prišla popravljat pričesko drugega frizerja, prosila, naj se vrne k temu frizerju in se pogovori z njim. To, pravi, je najbolj pošteno in korektno.

Nataša se redno izobražuje in sledi novim trendom. Na primer pri uporabi preparatov, ki so dandanes mnogo manj agresivni in veliko bolj ekološki, kot so bili pred dvajsetimi leti. Ob tem pove, da ljudje včasih zaradi težav z lasmi krivimo preparate. Pa ni tako, temveč lasje pokažejo nekatere bolezenske spremembe v telesu. Za primer pove, da je pri eni od strank opazila krožno izpadanje las in jo napotila k zobozdravniku. In res so bili zobje krivi za izpadanje, ko jih je stranka pozdravila, so lasje ponovno zrasi.

Spremlja tudi nove modne smernice, a pove, da so danes pričeske povsem drugačne. Ostalo je barvanje las, tega je zelo veliko, trajno pa si – mogoče presenetljivo – delajo predvsem moški, da imajo lepe, skodrane lase. Ženskam pa so ljubše enostavne pričeske. Tudi za posebne priložnosti – valeta, matura, poroka – danes skorajda ni več »umetelnih« frizur. Veliko je dolgih, ravnih las, Nataša pravi, da so pričeske že kar malo dolgočasne. Drži pa, da ljudje več damo na svoje lase, bolj skrbimo za urejeno frizuro, pogosteje obiskujemo frizerja, in tu moški prav nič ne zaostajajo za ženskami. Tudi sodobnemu moškemu je videz zelo pomemben in

pričeska ter brada sodita k urejenosti.

Nataša še doda, da je »najboljša frizura tista, s katero ima človek čim manj dela«.

Natašo sem vprašala, katere napake delamo pri domači negi las. Povedala je, da v glavnem izbiramo napačne šampone. S frizerkino pomočjo lažje izberemo pravi preparat, je pa vedno treba preizkusiti na lastni koži, kateri je res tisti pravi. Na primer – za masne lase imamo cel niz šamponov, a morda naši lasje potrebujejo zgolj vlogo, in sami moramo ugotoviti, kateri iz množične ponudbe na trgu najbolj ustreza našim lasem. In treba je vztrajati, po enem samem umivanju las ne moremo in ne smemo pričakovati spremembe. Ena največjih napak pa je, pravi Nataša, da hodimo spat z mokrimi lasmi.

Natašin moto je »zdrav duh v zdravem telesu«, in ker za delo v frizerskem salonu potrebuje nemalo fizične kondicije, je zelo aktivna rekreativka. Velikokrat se pridruži treningu svojih hčerk Tjaše in Tije, ki trenirata biatlon in sta pri tem zelo motivirani in vztrajni – verjetno imata šport že kar v genih. Pozimi je na smučeh, poleti plava in kolesari, vmes pa veliko teče in je ena najboljših v svoji kategoriji v okviru Notranjskega tekaškega pokala. V teku uživa, mnoge kolajne in pokali, ki jih je prejela, pa ji dajejo motivacijo za naprej. Tek jo tudi sprošča, hkrati pa prinaša nova prijetna poznanstva in druženja, in tekla bo, dokler bo lahko.

O načrtih ne govori rada. Pravi, da ima kar nekaj želja in zamisli, ki jih bo uresničila, ko bo za to pravi čas.

Želimo ji, da najde pravi čas za vse ideje, ki še čakajo na uresničitev in kreativno nadaljevanje, vsaj naslednjih dvajset let.

BESEDIŁA in FOTO
Edo Šega

ZIMSKA DOLINA

Na poti domov v Dolino sem razmišljal, kako bi nova cesta iz Kamin pred Vrhniko po rebro Racne gore olajšala bivanje vsem na Poljanah, saj bi namesto slabe pol urice porabili 10 minut vse do Starega trga ...

Upanje ostaja – medtem pa se prvi del te gozdne ceste že gradi. Vožnja skozi gozd v temnem mraku je bila čudovita – le še medveda sem čakal, da se srečamo, saj so mi Baragovi povedali, da sem jim to čisto dogaja.

Ob prihodu v Dolino pa so naju z Majdo pozdravile novoletne lučke – sredi lga vasi!

Pa lep pozdrav

Živa Meljo

Duhovnost

Vsi smo duhovna bitja. Pa ne samo mi, ljudje. Duhovna so vsa bitja tega stvarstva, duhovna je narava, ves planet. Od naše svobodne volje, pa tudi različnih norm (tega) sveta, je odvisno, ali hočemo to duhovnost spoznati, jo razumeti, jo živeti. Izkazana je z življenjem samim. Ne z besedami, ampak z dejanji, z zavedanjem, zakaj smo TU.

Tako kot gre posameznikovo zavedanje sebe skozi kar nekaj stopenj (od mehničnega, senzornega, emocionalnega, intelektualnega, socialnega, ideološkega do nivoja ZAVESTI, kaj v biti smo, kaj v tem svetu smo), tako se prek teh stopenj razvija tudi človeštvo – od materialnega in individualnega do zavedanja povezanosti, enosti. Še enkrat, duhovno življenje je izkazano z življenjem samim – ne z besedami, ampak z dejanji. Duhovnost ne pomeni pripadati eni ali drugi religiji; ne pomeni znati na pamet navodila, zapovedi ali prepovedi le-teh. Ne, to ni duhovnost, to ni duhovno življenje.

V eni zapovedi je zajeto vse, kar bi morali v življenju upoštevati – živeti: »Ne stori drugemu tega, česar ne želiš zase.« To je že 500 let pred Kristusom izrekel Konfucij in dodal: »Ko se zgodi krivica drugemu, je treba spregovoriti.«

Notranjo bit človeka, njegovo duhovno bistvo, NAJ bi opredeljevali ljubezen (sočutje, razumevanje, strpnost, solidarnost ...) in pravičnost. Vsak posameznik je majhen, a POMEMBEN del celote – človeštva, kot delček v mozaiku smo. Ko gledamo celoten mozaik (svet), se čudimo lepoti. Če manjka ali je poškodovan samo en košček te lepote, je podoba drugačna. Ko razumemo, kako pomembno je živeti sočutno, strpno, solidarno, pošteno, pravično, imamo moč pregnati sovraštvo, nestrpnost, nasilje ...

Svet je lep zaradi raznolikosti rastlinstva, živalstva, človeštva. Svet je lep.

Skozi vse dobe človeštva so modreci opozarjali na nečlovečnost do narave, do živali, do ljudi. Oseba, ki je zaznamovala zgodovino zadnjih 2000 let, je preganjala pohlep oblastnikov in ozaveščala, da smo vsi ljudje na Zemlji bratje in sestre, ne glede na barvo kože, veroizpoved, družbeni status. Vsi smo bratje in sestre!!! Komu, katerim ljudem to ni mar, to zanikajo in zakaj? Pohlepnim. Ne le v materialnem smislu; gre za moč in kontrolo nad drugimi.

Najhuje je, da se ustanovi institucija, ki govori o ljubezni, bratstvu, svobodni izbiri, sama oz. njeni »zaposleni« pa delujejo v nasprotju z zapisanimi pravili in zapovedmi.

Pa vendar – svet je lep.

Ko se astronauti vrnejo na Zemljo, vsi brez izjem povedo, kako lep je ta naš planet in vse, kar se vidi na njem. Smo tudi ljudje »lepi« v duši, srcu, umu?

Prisegam na dobro v človeku. Težko je razumeti, da smo sposobni uničiti sami sebe, človeštvo, in to na zelo krut, egoističen način. Le kaj dokazujemo s tem? Da smo nerazumni, pohlepni, kruti do drugačnih in drugačnosti ... Je to človekovo bistvo, njegova duhovna bit?

Pozabljena je zapoved »česar ne želiš zase, ne stori drugemu«. Ustavili smo svet nasilja, sovraštosti, pohlepa, svet revščine, lakote ... ZATO, da peščica prebivalcev Zemlje ohranja svoj status moči,

kontrole, krutost ... In največji paradoks je, da te ljudi gledamo kot bogove. Kar izgovorijo ali naredijo, jim nihče ne oporeka – saj so »bogovi« nezmotljivi. Ampak ko naredijo napako, se hitro »počlovečijo« z izjavo: »Sem le človek, motiti se je človeško.« Kaj se zgodi, ko naredi napako »mali« človek? Ne pomaga pogovor »motiti se je človeško«.

In smo kar tiho, sklonimo glavo. Je bilo vedno tako? Kot kaže zgodovina človeštva, DA. Je to resnično stanje človekovega razvoja? Da in ne.

Dejstvo pač je, da smo kot človeštvo daleč od duhovnosti. Daleč od zavedanja, da smo le del celote. In na žalost smo zelo destruktivni do bližnjih, do »bratov in sester«.

Svet je lep, vsi smo bratje in sestre, vsi otroci so naši otroci, naša domovina je ta planet, naš dom je dežela, kjer bivamo. Dokler tega ne ozavestimo, ponotranjimo, bo tako, kot je; vojne, lakota, revščina. Naš dom (Slovenija) je šel skozi in prestal pestro zgodovino. Smo se kaj naučili, znamo ceniti to, kar imamo? Bomo podlegli pohlepu, sovraštvu, nestrpnosti, nasilju, ki se vedno začne z besednim nasiljem? To so laži, lažne informacije, nesramnosti, prostaštvo, posmeh, zasmeh, ogovarjanje ... Ali si bomo prizadevali, da smo spoštljivi drug do drugega, do drugačnih, do drugačnosti, da smo strpni, sočutni, pravični, resnicoljubni ...

Včasih je lažje hoditi/živeti po poti »slabega« kot po poti »dobrega«. Kot pravi stari rek: »Kdor je dober, je oslu podoben.« Osel je trmasta, vztrajna žival – mislim, da sem mu res podobna.

Za konec lepe misli iz znane molitve Frančiška Asiškega:

Bog naredi iz mene orodje tvojega miru:

Kjer je sovraštvo, naj posejem ljubezen

Kjer je krivica, naj posejem odpuščanje

Kjer je dvom, naj posejem vero (zaupanje)

Kjer je obup, naj posejem upanje

Kjer je tema, tja bi rad prinesel svetlobo

Kjer je žalost, naj posejem veselje ...

In zapis Duhovnost iz Wikipedije:

»Duhovnost je pojem, ki se lahko nanaša na nematerialno resničnost, na stanje zavesti, v katerem se človek predaja odkrivanju svojega bitja in duha. Duhovne prakse, med katere sodijo meditacija, molitev in kontemplacija, so namenjene razvoju posameznikovega notranjega življenja. Tovrstne prakse pogosto vodijo k izkustvom povezanosti s splošno resničnostjo, z naravo in kozmosom.

Duhovnost je pogosto pojmovana kot vir navdiha ali orientacije v življenju. Lahko vsebuje verovanje v nematerialne resničnosti ali doživetja transcendentne narave sveta.«

In še modra misel, izrečena v razgovoru dveh mislecev o tem, kdaj bo prišel čas duhovnosti: »Popoln čas bo nastopil, ko bo 'duhovnik' sleherni človek in ljudje ne bodo uporabljali posebnih oblačil za to, da opozore na svojo bogoljubnost. To je problem, ki ga mora razrešiti človeštvo samo.«

Če boste potovali v Belgijo, si je vredno ogledati mesto Leuven. To je univerzitetno mesto z najstarejšo univerzo in najstarejšo knjižnico v deželah Beneluksa. Posebnost pa je mestece v mestu – Great Beguinage (Velika beginaza), najstarejši zapis o njem je iz leta 1232. Ustanovljeno je bilo z namenom živeti resnično duhovno življenje, ne religiozno in ločeno od cerkvenih oblasti.

Več o tem pa mogoče kdaj drugič.

Andreja Buh

Boening na Starotrškem odru

Zgodba, ki smo se je letos lotili člani Amaterskega gledališča DPD Svoboda Loška dolina, pravi takole:

»Življenje stevardes, predvsem tistih na mednarodnih letih, je zelo stresno. Stalno menjavanje časovnih pasov, vsak večer drug hotel, drugačna postelja, različna hrana. Venomer spremembe ... Zato jim je še kako pogodu miren kotiček, kjer se počutijo doma. Udobna postelja, najljubša hrana in moški, h kateremu se utrujene stisnejo.«

Tega se še kako zaveda Bernard, uspešen arhitekt z razkošnim stanovanjem sredi Pariza. S pomočjo prijatelja, ki dela v trgovini s spominčki na letališču, je spoznal tri čudovite stevardese – Američanko, Francozino in Nemko – in si z njimi uredil nenavadno, a zanimivo in predvsem pestro življenje. Njegovi dnevi so kot nenehno potovanje po svetu – vsaka od stevardes je z njim dva dni v tednu, kar prinaša ne samo zanimive noči, temveč tudi raznolikost v kuhinji.

Njemu je to nadvse všeč, veliko manj pa njegovi gospodinjki Berthe, saj stalne menjave Bernardovih gostij, s katerimi se je – mimogrede – tudi zaročil, pomenijo nenehno pospravljanje, nenehno kuhanje, stalno prevaidnost, da ne bi kaj zamešala. Ves čas eno samo letanje sem, letanje tja, kot na letališču.

Bernard je prepričan, da bo s tremi zaročenkami, ki se zaradi časovnih pasov nikakor ne morejo srečati, lagodno živel še mnogo let. Pa se zaplete. Nevihta nad Atlantikom, orkan, zaradi katerega morajo odpovedati let, in sprememba ure pristanka

• FOTO: MARIO ŽNIDARŠIČ

povzročijo kaos. Bernard se nepričakovano znajde z vsemi tremi stevardesami naenkrat. Panika! Huda zagata, ki mu jo pomaga reševati njegov prijatelj Robert, ki je ravno tako povsem nepričakovano prišel na obisk. Pa se izkaže, da je Robert še kako v pomoč in poskuša Bernarda rešiti iz nemogočega položaja.

Zgodba je na prvi pogled enostavna, pri njenem ustvarjanju pa smo porabili veliko časa in energije. Veliko teksta in predvsem veliko gibanja je zahtevalo štiri mesece intenzivnih vaj, da smo jo postavili na oder. A se je delo splačalo. Komedija je na odru zaživela »na polno«. Igralci so začutili svoje like, se poistovetili z njimi in jih predstavili z vso srčnostjo. Med ogledom predstave je bilo močno čutiti energijo prav vsakega posameznika, njihovo suverenost in dejstvo, da na odru uživajo. Zelo enakomerno razdeljene vloge so igralcem omogočile nadgradnjo režiserkininega (Andreja Buh) dela, prav vsi so dodali

svojo »pikico na i« in prav vsi so našli »svojih pet minut«.

Simon Baraga – arhitekt Bernard, Beno Peček – Bernardov prijatelj Robert, Katja Telič – ameriška stevardesa Janet, Danijela Zrimšek Frankovič – nemška stevardesa Judith, Jerneja Žnidaršič – francoska stevardesa Jaqueline in Rosana Ožbolt – služkinja Berthe so močno nasmejali obiskovalce predstave, ki smo jo na domačem odru ponovili kar petkrat.

Udaren efekt je predstavi dodala scena, za katero sta poskrbela Emil Kandare in Ivan Zabukovec. Za vso podporo izza odra pa sta poskrbeli Marinka Oblak in Katarina Ravšelj.

Hvala vsem, ki podpirate naše gledališče – Občina Loška dolina, Javni zavod Snežnik, mnogi domači podjetniki in gospodarstveniki in seveda gledalci – s skupno močjo smo »zdržali« prvih sto let!

V KNJIŽNICI

O demenci

BESEDILO: *Andelka Pogorilič*

V starotrški knjižnici je v četrtek, 19. januarja, potekal »Malce drugačen pogovor o demenci« v sodelovanju z Alenko Veber iz Zavoda Rihtarjeva domačija. Strokovnjak s področja socialnega skrbstva, mag. Jože Škrli, je obiskovalcem predstavil primere iz dolgoletne prakse in praktične napotke, kako prepoznati prve znake bolezni pri svojcih. Ker bolezen ni ozdravljiva, je zato zgodnje odkrivanje demence še toliko bolj pomembno, da so o poteku bolezni in nadaljnjih možnostih informirani tako oboleni kot njegove družine. Skrb za osebo z demenco od svojcev zahteva veliko odgovornosti, energije, razumevanja in empatije, saj je demenca ena izmed najbolj pogostih kroničnih bolezni, ki postopoma vodijo v izgubo samostojnosti, kar zaznamuje celotno družino.

Mag. Škrli kot član Društva za pomoč osebam z demenco in njihovim svojcem RESje vodi predavanja in

delavnice o ravnanju z osebami z demenco tako za strokovno osebje kot tudi za svojce, prostovoljce in širšo javnost. Pobudnica in organizatorka srečanja, univ. dipl. socialna delavka Alenka Veber, je ob tem predstavila projekt ustanavljanja Skupine za samopomoč svojcev oseb z demenco in destigmatizacijo staranja, ki bo delovala na območju Občine Loška dolina, vanjo pa se bodo lahko vključili tudi prebivalci iz drugih občin. Namenjena bo tako svojcem oseb z demenco kot tudi tistim, ki se z demenco še niso srečali.

• FOTO: ARHIV KJUC

Andelka Pogorilić Zvrhan nahrbtnik zgodb dr. Ivana Janeza Štuheca

V petek, 13. januarja, so v starotrški enoti zagnali kolesje prireditve v letu 2023 s potopisnim predavanjem in predstavitvijo knjige *Zgodbe iz nahrbtnika* dr. Ivana Janeza Štuheca. Januarski popotniški gost je predstavil romarske vtise s poti po domovini. Pot ga je peljala od Pohorja, skozi Gorenjsko, Vipavsko dolino, Pivko do Cerkniškega jezera in Loške doline, nato na Bloke, spustil se je do Ribnice, potem do Mirne ter nazaj do Ptujске Gore, kjer je zaključil svoje romanje. Prehodel je 520 kilometrov v 27 dneh. Konj Miško se na poti ni obnesel, tako da je pot prehodil sam. Še posebej zanimivi so bili utrinki s poti po notranjskih krajih, kjer je

• FOTOGRAFIJE: ARHIV KJUC

obiskal prijatelje, družino Kandare v Danah. V svojo pripoved je vtikal odlomke iz evangelijev in zgodbe bolj ali manj znanih slovenskih krajev, njihovih legend, zgodovine in ljudi. *Pot po domovini* je pustila nepozabne spomine, ki jih je dr. Štuhec vestno beležil s fotoaparatom in objavil v knjigi, ki je izšla pri Celjski Mohorjevi družbi.

Predavanje je bilo prijetna popestritev v vse hitrejšem tempu našega vsakdanjika, drugo potopisno predavanje, ki je bilo 24. februarja, sta predstavila gorska vodnika Marija in Andrej Štremfelj. Predstavila sta knjigo *Kristali sreče*.

Matija Solce, Sara Šoukal in ekipa
festivala Plavajoči grad

Kavč festival v Loški dolini

• FOTO: MILAN PREDOVIČ

Kavč festival, največji mali festival v Sloveniji, ki je s kar 200 koncerti in predstavami letos zavzel zasebna bivališča, skednje, kuhinje, pisarne in antikvariate, se je 5. februarja 2023 zaključil v Loški dolini.

Ker se Kavč festival odvija v prostorih, kjer se navadno z umetnostjo ne srečamo, so koncerti Martina Ladike, češkega pihalnega kvarteta Tygroo, Jureja Torija, dua Jonas pa Gorazd, orkestra Kovinoplastike Lož, starih znancev Nothing Concrete ter novopečene domačinke Hannah James ter Claudie Schwab potekali v stanovanjih, na trgu in na gradu Snežnik. Bilo je ...

Karavana obiskovalcev se najprej zasidrala v Nadlesku, natančneje v pristanu Razdrih. Miha in Jera sta obložila mizo z raznovrstnimi pritliklinami in prigrizki, gostje pa so se pridno nabirali in polnili sedala. Dnevna soba je pokala po šivih, Martin, pa je po svoji navadi poslušajoče objel z besedami in božal s prispodobami ter nekaterim priklicom solze v oči. Istočasno se je pred kulturnim domom v Starem trgu že odvijala glasbena intervencija v češke zasedbe Tygroo, prava prav-

cata paša za oči in ušesa, saj so na gasilskem avtu pričakali presenečene goste predstave društva Svoboda. Jonas pa Gorazd ter Tory Story so na skrivni lokaciji na Ogradah in v Ložu še vedno zabavali obiskovalce, ko je bilo na gradu Snežnik že vse nared za zaključek Kavč festivala, ki je bil hkrati napoved za prihajajoči Plavajoči Grad.

Šilca so padala in avti so se premikali proti gradu Snežnik, kjer je na veselje vseh prisotnih grajski program slavnostno otvorila godba Kovinoplastika Lož. Prav dobro so nas pogostili v Pedentarski, hvala Nataši Mele in kompaniji za odlične prigrizke in tekočine! V grajski galeriji nas je na prijeten glasbeni sprehod popeljali Nothing Concrete, italijansko-britanski duet. Nekje med galerijo in Pedenatsko sta nas v vsej svoji veličini pozdravila nepogrešljiva Grofica Greta in Schollmayer, češka zasedba pa je že ogrevala stare grajske zidove Pedentarske z novim koncertom, ki je ogrel še tako mrzle noge. Z glasbenim programom smo zaključili v grajski kleti, kjer je Zala Mele omeščala kolena pred Claudio Schwab in domačo Hanno James ob spremljavi

Matije Solceta. Zaključni koncert je otvoril druženje ob dobri enolončnici ter pogovorih in petju dolgo v noč. Grad je zopet oživel, pa čeprav le za tren, in si ogrel zidove do naslednjega srečanja.

In kako naprej? Festival Plavajoči Grad se bo odvijal od 27. - 30. julija. Kdor se more, naj se priključi naši prostovoljski ekipi, ki že dela s polno paro! Pred festivalom bo potekalo kar 10 desetdnevni delavnic animacije, akrobacije, gledališča, lutk, scenografije, kot tudi orkestra Etno Histria 2023, ki bo vsak večer skrbel za edinstvene jam-sessione in koncerte. Letošnja tema bo POLHn Grad. Že veste zakaj?

Mrazomobil

Bilo je v drugi polovici decembra, ko so se škratje Kuzma, Mozart, Kugla, Fuj in Fej, krotilka medveda Krotilda, medved Medozmedo ter dedek Mraz v rdečem mobilu Mrazomobilu odpravili na praznično popotovanje po Loški dolini. Škratje so bili oboroženi z raznoraznimi instrumenti kot so bobni, harmonika, kitara in violina, iz njihovih grl pa se je slišalo glasno petje in naznanjanje blaženega prazničnega časa. In čeprav njihova glavna vrlina morda ni vaša pričakovana praznična romantika, pa je to vsekakor spektakel. Običajno je v navadi, da dedek Mraz obišče samo pridne otroke, vendar ne Mrazobilski dedek Mraz! Ta obiskuje tudi poredne otroke in nasploh vse, kar leze in gre, saj g. Mraz ve, da si vsakdo zasluži ... bonbon, ki ga je na Mrazomobilu dobil, če je to hotel ali ne.

Rdeča, ozvočena zverina je z dedkom Mrazom in ostalimi arktičnimi bitji od ponedeljka do četrтка z glasbo in prazničnim vznesenjem oplajala ceste, okna, vrata, balkone, dvorišča in križišča Loških koticov. V ponedeljek je družina obiskala Podlož, Lož, Stari trg pri Ložu, Nadlesk,

• FOTO: LARISA KAZIČ

Podcerkev in Dane, v torek ja rogovilila po Pudobu, Iga vasi, Podgori, Viševku, Vrhniki, Markovcu in Ogradah, v sredo je praznični duh širila po Babnem polju, Babni polici, Vrhu, Kozarišču in Šmarati, v četrtek pa je prestopila mejo Loške doline in svoje praznično poslanstvo trosila tudi po Cerknici, ko so bonboni leteli po Gorenjem Jezeru, Goričicah, Žerovnici, Grahovem in Martinjaku. Svoj mrazobilski spektakel so zatvorili v natrpani Cerknici, ko so se polni šnopca in potice utrujeni odkotalili nazaj proti domu.

Mrazomobil se je decembra 2022 v loške kraje vrnil že tretje leto,

mrazobiljenju pa za zdaj še ni videti konca. Polni pladnji dobrot, široki nasmeški, vzneseno otroško veselje in odprte roke so mrazobilski družini v srcih prižgali plamen, ki jih greje še celo mrzlo leto na arktiki. Tudi letošnji december bo dedek Mraz z Mrazomobilom drvel po cestah Loške doline in z bonboni, glasbo in modrostmi zasul vsakega na njegovi poti.

Srečno do naslednjic, se vidimo spet decembra! Z zarošenimi očmi na obujanje spominov po spominu zapisal

škrat Mozart

• FOTO: LARISA KAZIČ

BESEDILO IN FOTO

Mario Žnidaršič

Mladim športnikom podelili priznanja

Devetindvajsetega decembra so v Ložu pod šotorom podelili priznanja perspektivnim mladim športnikom za leto 2022.

Leto je za nami in na ŠZ LD so na predlog trenerjev v posameznih klubih ponovno pripravili manjšo slovesnost, na kateri so podelili priznanja perspektivnim mladim športnikom v letu 2022 za njihove rezultate, prizadevno delo in vzoren odnos tako na treningih kot na tekmah.

V naši Dolini je veliko mladih, odličnih športnikov in mogoče še več takih, ki se trudijo po svojih najboljših močeh, pa jim vedno ne uspe stati na stopničkih ob koncu tekme. Ampak za nas so vsi dobri, uspešni zmagovalci. Priznanja sta po abecednem redu podeljevala Mitja (predsednik) in Matjaž (predsednik komisije za športno infrastrukturo in naš novi župan).

PREJEMNIKI PRIZNANJ:

SK Loška dolina – biatlon:
JERNEJ ŠRAJ, TIA MIŠIČ in
ANJA ŠEBENIK

Lokostrelci: TILEN KOMIDAR,
ANŽE PENGAR TINIK in LUKAS
TURK JOSIČ

Nogomet: ŽIGA STERLE

Nogomet v dvorani – FUTSAL
ekipa ŠD extrem U-9 Loška
dolina: LARS ŽAGAR, OSKAR

KNAVS, LIAM JOSIČ, GABRIEL
KORDIŠ, NIK ŠIRAJ in IZAK
KOBAL

Ples: NUŠA OŽBOLT in JURE
GRL

Hip hop solo: MARUŠA
JUVANČIČ

Še eno priznanje so podelili za
uspešno in požrtvovalno delo
z mladimi: SK Loška dolina –
biatlonski sekciji.

PILATES *S Heleno*
2023

Uživaj v gibanju

Prijava:
helbavec@gmail.com
031 / 287 276

Kdaj in Kje:
MEDGEN Stari trg
PON 19.00 - 20.00

Helena Bavec Zdravo in aktivno v leto 2023 s pilatesom s Heleno

Človeško telo je narejeno za raznovrstno gibanje, sodobni tempo življenja pa je večinoma sedeč in z enoličnimi fizičnimi vsakodnevnimi opravili. Nekatere mišice oslabijo, druge se zategnejo, to privede do mišičnega neravnovesja, spremeni se drža hrbtenice. Vse to žal vodi do trajnejših in celo bolečih sprememb. Nikoli ni prepozno za boljše življenje in počutje. Telo je sposobno močne obnove, treba je samo redno delati na sebi, na svojem zdravju in gibanju telesa.

Pilates ohranja mišično telo v ravnovesju in gradi zdravo, funkcionalno hrbtenico. Naučiš se, kaj je optimalna pravilna drža hrbtenice in telesa. Funkcionalno zdrava hrbtenica je hkrati stabilna in gibljiva. Da je v določenih primerih stabilno čvrsta in trdna kot palica, po drugi strani pa mehka in gibljiva v vse smeri kot kača, vretence po vretence.

Stabilno hrbtenico vzdržujejo samo močne globoke mišice trupa (globoke mišice hrbta – multifidusi, globoka prečna trebušna mišica – transversus abdominis, mišice medeničnega dna, trebušna prepona – diafragma). Pilates okrepi in te nauči vse našteje mišice stabilizacije trupa aktivirati in optimalno uporabljati zavestno pred in med

vsakim gibanjem, dvigovanjem bremen. Poleg šibkih globokih mišic pa hrbtenico močno seseda in uničuje gravitacija. Z izrazom podaljševanje, rast hrbtenice v pilatesu opisujemo silo gibanja in stanje hrbtenice, ki se upira in deluje v nasprotni smeri gravitacije.

Pilates priporočajo tako ljudem, ki se malo gibljejo, imajo težave s hrbtenico, kot tudi tistim, ki so intenzivno športno aktivni, saj s pilates principi gibanja povečajo svojo telesno zmogljivost in dosegajo boljše rezultate.

S tao filozofijo petih elementov kitajske tradicionalne medicine pa povezujem gibanje z delovanjem notranjih organov. Vsak mesec, letni čas pripada določenemu telesnemu organu oziroma naravnemu elementu (kovina, zemlja, voda, ogenj, les). Torej z gibanjem zdraviš in ohran-

jaš tudi vitalnost delovanja vseh notranjih organov in žlez, kot sta vranica ali ščitnica. Poleg telesnega gibanja te skozi celotno sezono naučim izvajati še pet temeljnih vaj obrazne joge Juicy Face Lifting Savina Atai, ki ohranjajo tvoj obraz in obrazne mišice sproščene, čvrste in mladostnega videza.

Dobrodošla/el na Pilatesu s Heleno vsak ponedeljek od 19. do 20. ure v Medgeneracijskem centru Stari trg, prijave sprejemam po e-mailu helbav-ec@gmail.com ali po telefonu 031 287 276 (Heleno). Spremljaj aktualne objave Pilatesa s Heleno ali všečkaj facebook stran Hsensual Pole & Pilates. Uživaj v gibanju!

BESEDILO in FOTO
Mario Žnidaršič

DOBRODELNI NOVOLETNI TEK IN HOJA

Na praznični ponedeljek, 26. decembra 2022, so se v Starem trgu zbrali tekači in ljubitelji hoje na dobrodelni prireditvi, ki jo je pripravila Osnovna šola heroja Janeza Hribarja ob pomoči Športne zveze Loška dolina. Letošnjega dobrodelnega novoletnega

teka in hoje se je udeležilo okrog 200 ljudi. Zbrana sredstva bodo uporabili za nakup nove smučarske opreme, ki si jo bodo lahko izposodili učenci za smučarsko šolo v naravi.

PRAVLJIČNA DEŽELA DEDKA MRAZA

V petek, 16. 12. 2022, je bil za predšolske otroke iz Loške doline prav poseben dan. V čudovitem okolju gradu Snežnik so lahko vstopili v deželo pravljic. V spremstvu Janka in Metke so obiskali deželo Pepelke, Sneguljčice in Rdeče kapice. Na koncu pravljичne poti jih je čakalo

posebno presenečenje – dedek Mraz s polnim košem daril.

Dogajanje sta popestrila prepevanje škratkov dekliškega pevskega zbora pod vodstvom zborovodkinje Vide Truden ter sladko presenečenje, ki so ga pripravile kuharice osnovne šole. Prireditev so omogočili Občina Loška dolina, Narodni muzej Slovenije ter delavci Vrtca Polhek. **Hvala vsem.**

Anita Veber Pust v vrtcu Polhek

Tako kot vsako leto na pustni torek so namesto otrok in vzgojiteljic vrtec preplavile vesele maškare. Vse dopoldne so prepevale, plesale, se smejale in uganjale norčije in tako preganjale zimo. Po obisku šole so se odpravile na potep po Starem trgu. Obiskale so okoliške trgovine, kjer so se posladkale z bonboni in poskrbele za smeh in dobro voljo.

Drugo leto pa spet.

• FOTO: KARMEN KANDARE

mag. Slavko Božič,
vodja programskih področij VSŠ Postojna

Načrti in izzivi Višje strokovne šole Postojna za leto 2023

VSŠ Postojna je akreditirana za izvajanje treh študijskih programov. Deležnikov, ki smo vpeti v delovanje šole, je veliko, najpomembnejši od vseh v tem procesu so študenti, ki k nam vstopijo, študirajo in diplomirajo. Odgovorni za razvoj znanja študentov so v prvi vrsti naši predavatelji, nato posamezniki iz podjetij, ki študentom nudijo mentorstvo in znanje v 20-tedenskem praktičnem izobraževanju, in študenti sami.

V akcijskem razvojnem načrtovanju smo si za letošnje leto zadali več nalog. Ključna je ta, da za vse zainteresirane, inženirje, magistre, doktorande s področja gozdarstva, oktobra 2023 zaženemo nov študijski program za izpopolnjevanje: Projektant/projektantka spravila lesa z gozdarsko žičnico.

• POSTANI POSLOVNI SEKRETAR IN SAMOZAVESTNI VODJA POSLOVNIH PROCESOV

Naziv poslovni sekretar za današnji čas res ni več najbolj posrečeno ime, mogoče takšen naziv koga tudi odvrne od tega, da bi se odločil za ta študij. Če bi lahko, bi ga spremenil v poslovnega inženirja ali v vodjo poslovnih procesov ali v vodjo pisarniškega poslovanja. Vendar ni tako enostavno. Študijski program Poslovni sekretar je seveda veliko več, kot je, kot si verjetno kdo misli, »le dvigovanje telefona in postrežba strank s kavo«, čeprav je tudi v teh dveh, na videz enostavnih delovnih opravilih skritega veliko prepotrebne znanja iz komuniciranja v slovenskem in v tujih jezikih, bontonu in obnašanju.

Nimam desetletnih izkušenj iz gospodarstva, vendar iz izkušenj in kot vodja programskih področij na Višji strokovni šoli Postojna vidim dobrega diplomanta: poslovnega sekretarja kot vodjo poslovnih in tudi tehničnih projektov, saj mu je pridobljeno in usvojeno znanje po tem študijskem programu pisano na kožo. Tržno komuniciranje s partnerji v domačem in tujih jezikih – angleškem, italijanskem in/ali nemškem, po izbiri tudi španskem jeziku –, koordiniranje projektnih aktivnosti, poročanje vodstvu in kupcu proizvoda, ekonomska ocena in kalkulacije, organizacija poslovnega dogodka, digitalno poslovanje in grafični dizajn, vse to so kompetence poslovnih sekretarjev. Naš diplomant

• SLIKA: STROKOVNA DELAVNICA ŠTUDENTOV 1. LETNIKA PROGRAMA STROJNIŠTVO V PODJETJU AKRAPOVIČ, IVANČNA GORICA, DECEMBER 2022

Slovensko gozdarstvo potrebuje nov inženirski zagon in s tem večjo urejenost področja projektiranja spravila lesa z gozdarsko žičnico, saj le tako lahko v prihodnje dosežemo najprej nujno potrebno varnost in s tem zmanjšanje vseh vrst nezgod, nato pa tudi pozitivne učinke gozdno-gojitvenega načrtovanja in ugodne ekonomske rezultate.

Več o programu, ki smo ga pripravili skupaj s slovenskimi strokovnjaki s področja gozdarskih žičnic in Centra za poklicno izobraževanje, najdete na naši spletni strani – pod zavihkom projekti: <https://www.vspo.si/projektant-ka-spravila-lesa-z-gozdarsko-zicnico>.

lahko vse usvojeno znanje unovči v iskanju zaposlitve in svoji karierni priložnosti. Zgoraj omenjene kompetence so konkurenčne s pridobljenimi kompetencami inženirjev, katerih specialnost je razvoj idej in tehničnih rešitev, konceptov, dimenzioniranja, programiranja, modeliranja, priprave tehnične dokumentacije proizvoda itd.

Poklic poslovnega sekretarja je zaradi priložnosti in nenehnih sprememb v delovanju podjetij vedno bolj pomemben in tudi drugačen, kot je bil. Navkljub spremembam, ki smo jim priča, je prav trajnost študijskih dosežkov poslovnih sekretarjev pomembna in nepogrešljiva pri delu v večini poslovnih funkcij v gospodarskem in javnem sektorju. Želeli bi si, da vodstva in kadrovske službe podjetij prepoznajo pomen poslovnega sekretarja, da v svojih zaposlenih prepoznajo njihov potencial in ga finančno podprejo med dveletnim študijem v Postojni.

Dobrodošli in oglejte si naš virtualni sprehod po šoli prek QR-kode.

BESEDILA
Boris Koren

DONACIJA ZAVAROVALNICE TRIGLAV

Letos je Zavarovalnica Triglav, izpostava Postojna, darovala vrednostni bon GZ Loška dolina. Bon v vrednosti 2000 evrov sva v imenu GZ Loška dolina prevzela Iztok Mihelčič, namestnik predsednika GZ, in poveljnik GZ Boris Koren. Uradni prevzem sva opravila 5. 12. 2022 v prostorih zavarovalnice v Postojni. Poleg nas so vrednostni bon prejeli še gasilci PGD Materija. Za prejeti bon sva se v imenu vseh gasilcev iz naše občine zahvalila in izrazila željo po nadaljnjem sodelovanju, saj imamo pri njih urejena vsa zavarovanja opreme in gasilcev ter odgovornost.

OBISK STAREJŠIH GASILCEV

Letos je GZ Loška dolina praznovala 20 let delovanja, ob tem prazniku smo se zahvalili tudi vsem gasilkam in gasilcem, ki so v teh letih sodelovali pri našem delu. Vsak član je bil za nekaj zadolžen. Jože Gorše in Anton Martinčič sta za delo v gasilski zvezi prejela simbolična priznanja, ker se prireditve nista mogla udeležiti, smo se odločili, da ju obiščemo in jima ob tej priložnosti podelimo priznanja ter se jima zahvalimo za vse, kar sta dobrega storila tako za gasilce kakor tudi za občane Loške doline. Obisk smo opravili Franjo Bukovec, Iztok Mihelčič, Boris Koren in Marko Štefančič.

Da bi zagotovili enakovredno porazdelitev opreme, smo se odločili za nabavo gasilskih cevi. Naročili smo po dve cevi oznake B, tri oznake C in še po eno prehodno spojko B-C. Uradni prevzem opreme smo opravili v petek, 23. 12. 2022, v večernih urah. Vsak poveljnik društva je prevzel svojo opremo.

Letos smo opravljali tako delo, kjer so najbolj trpele gasilske cevi, treba jih je bilo nadomestiti z novimi, zato je ta donacija zelo dobrodošla. Še enkrat zahvala Zavarovalnici Triglav.

• FRANJO BUKOVEC IN JOŽE GORŠE

OPERATER DRONA GZ LOŠKA DOLINA

GZ Loška dolina je v sodelovanju s civilno zaščito Loška dolina v letu 2021 nabavila brezpilotni zrakoplov (dron), za potrebe gasilstva in CZ. Na zvezi smo se odločili, da v ta namen izobrazimo več upravljavcev tega brezpilotnika. Iz vsakega društva sta se izobrazila po dva člana in en član štaba CZ Loška dolina.

Ti člani so: Robi Tadič, Rok Strle, Janez Ule, Janez Troha, Tomaž Troha, Janez Antončič, Rajko Bukovec, Janez Ponuda, Damjan Janež in Andraž Lunka.

Na zvezni vaji v Iga vasi smo ga tudi vključili v delo. V praksi se je pokazalo, kaj je treba še postoriti, da bo delo lažje. Določili smo tudi skrbnika in njegovega namestnika. Prek RE-co moramo še urediti direktno aktiviranje članov.

• FRANJO BUKOVEC IN ANTON MARTINČIČ

Ob tej priložnosti smo nabavili označevalne jopiče za upravljavce brezpilotnih zrakoplovov. Jopiči (odsevniki) bodo v pomoč pri opažanju teh članov na intervencijah. Letos se je z dronom že sodelovalo na intervenciji v cerkniški občini, pri iskanju pogrešane osebe. Čestitke vsem, ki so opravili tečaj.

BESEDILO
Barbara Lah,
članica orkestra

NOVOLETNI KONCERT PIHALNEGA ORKESTRA KOVINOPLASTIKE LOŽ

Po dveh letih premora smo godbeniki Pihalnega orkestra Kovinoplastika Lož ponovno izvedli tradicionalni božično-novoletni koncert. Dve leti premora sta prinesli marsikatero spremembo.

Koncert je tradicionalno potekal 26. decembra v športni dvorani OŠ Stari trg pri Ložu. Pred polno dvorano smo se godbeniki predstavili z novim umetniškim vodjem, Aljažem Žižkom iz Logatca. Aljaž je dirigentsko palico prevzel v začetku leta 2022 in nadaljuje delo svojega predhodnika Tadeja Jermana, ki je orkester uspešno vodil 19 let. Tadej se je skupaj s svojima sinovoma pridružil preostalim članom in z igranjem na bariton še dodatno prispeva h kakovosti orkestra, Aljaž pa nadaljuje vodenje po prej začrtani poti. Poleg Tadejevih sinov je na koncertu prvič nastopilo še pet novih članov, in sicer Leja, Erik, Lovro, Urh in Urban. Za Lovra je bil krstni nastop prav poseben, saj je med skladbo Johanna Straussa mlajšega z naslovom Im Krapfenwaldl nastopil kot solist. Igral je na tako imenovano kukavico, inštrument, ki oddaja zvoke, podobne omenjeni ptici.

Koncert je potekal v sproščenem vzdušju, za kar je bila zaslužna tudi povezovalka Zala Žnidaršič. Poleg občinstva je pozdravila oba pomembna gosta večera, in sicer novega župana Loške doline Matjaža Antončiča ter predsednika veteranov g. Bena Škrlja. Oba sta nagovorila vse zbrane, predsednik veteranov pa je predsedniku Pihalnega orkestra Kovinoplastika Lož Janezu Pojetu podelil priznanje za dolgoletno sodelovanje z regijskim odborom združenja vojnih veteranov Slovenije. Predsednik se je za imenitno nagrado v imenu celotnega orkestra zahvalil in potrdil, da bomo skupaj še sodelovali.

Obsežen program božično-novoletnega koncerta je poslušalcem

• FOTO: EDO ŠEGA IN MARIO ŽNIDARŠIČ

ponudil raznovrstne melodije tujih in slovenskih skladateljev. Slišali smo tudi slovenske uspešnice, ki so jih godbeniki izvedli skupaj v sodelovanju z Logatčanko Lauro Menard. Laura je ob spremljavi orkestra čudovito interpretirala in zapela slovenske uspešnice Belo nebo, Lastovke in Med iskrenimi ljudmi. Zapela je tudi skladbo v angleščini Let it go, znane glasbene uspešnice iz animiranega filma Ledeno kraljestvo oz. Frozen. Program koncerta se je zaključil ob melodijah znanih božičnih uspešnic. Občinstvo je nastopajoče nagradilo z bučnim aplavzom, godbeniki pa

•GODBA•

so zaigrali še tri dodatke, in sicer Slovenski venček št. 1 ter dve udarni skladbi Johanna Straussa starejšega, in sicer Radetzky Marsch ter Geschwind Marsch.

Celoten koncert je bil kljub dvoletnemu premoru izjemno uspešno izveden. Posebno bi se radi zahvalili idejni vodji okraševanja prireditvenega prostora, naši članici in pikolistki Aji Trudn, ki je skupaj s svojimi pomagači pripravila praznično čudovito kuliso koncertnega odra, ki je pričarala čarobno in praznično vzdušje. Godbeniki se zahvaljujemo tudi Andreju Okolišu in ozvočevalcu ter lučkarju Blažu Albrehtu, saj tradicionalni božično-novoletni koncert brez njih ne bi uspel tako, kot je.

Pihalni orkester Kovinoplastika Lož vsem, posebno pa našim zvestim poslušalcem, želi v novem letu vse dobro ter da boste v tem letu z nami uživali v glasbenih melodijah še na mnogih drugih prireditvah in koncertih.

•KNJIŽNICA•

Vesna Telič Kovač
Bralni požiralniki,
bralna značka za
mlade in odrasle
v Knjižnici Jožeta
Udoviča Cerknica

V Knjižnici Jožeta Udoviča Cerknica smo pod sloganom »prešerno s knjigo do ta veselega dne« na slovenski kulturni praznik oziroma Prešernov dan začeli bralno značko za mlade in odrasle, ki smo jo poimenovali Bralni požiralniki. Knjige boste do ta veselega dne kulture, ki ga kulturne institucije zaznamujemo na Prešernov rojstni dan 3. decembra, lahko brali in požirali vsi člani knjižnice, tudi novi. K brezplačnemu vpisu vabimo mlade do 18. leta, upokoјence in brezposelne osebe.

Decembra bomo organizirali zaključno prireditev s podelitvijo nagrad za vse, ki boste prebrali vsaj pet knjig z bralnega seznama, ki smo ga pripravile knjižničarke in ga dobite v vseh enotah knjižnice ali na naši spletni strani. V knjižnici vas na posebnem mestu čakajo izbrane knjige, naenkrat si lahko izposodite le eno, nekatere pa so dostopne tudi v elektronski obliki.

Na bralni kartonček boste poleg naslovov in avtorjev prebranih knjig lahko zapisali tudi misel, citat ali svoje mnenje o knjigi, ki jo boste

izmed petih prebranih še posebno priporočili preostalim bralkam in bralcem.

Z bralno značko, ki jo v letošnjem letu uvajamo in bo postala stalnica, želimo sodobno kakovostno slovensko in tujo literaturo približati mlajši generaciji, med katero branje vse bolj ponika, in seveda na nove pisave opozoriti tudi naše redne bralke in bralce.

Lepo vabljeni med knjige, da z zanimivimi zgodbami in izbranimi besedami skupaj napolnimo Bralne požiralnike.

Glede na pretekli dve leti, ko je bil zaradi epidemije covid-19 obisk precej okrnjen, se je število obiskovalcev v letu 2022 precej povečalo, saj omejitve glede covidnih ukrepov niso bile več potrebne. Križno jamo si je tako v letu 2022 ogledalo dobrih 17.500 obiskovalcev. Skupno število obiskovalcev se je v primerjavi z letom 2021 povečalo za skoraj 40 odstotkov. Število tujih gostov v preteklem letu je predstavljalo 48, število domačih gostov pa 52 odstotkov. Opazen je trend vračanja tujih gostov, saj je zaznati povečanje za dobrih 11 odstotkov v primerjavi z letom 2021. Večji delež tujih obiskovalcev so predstavljali gostje iz Nemčije (dobrih 11 odstotkov), sledijo jim gostje iz Francije (8 odstotkov), Italije (8 odstotkov), Nizozemske, Češke, Belgije, Poljske, Izraela, Avstrije in Madžarske. V letu 2022 je Križno jamo skupno obiskalo 52 različnih držav oziroma obiskovalcev, iz katerih so prihajali. Preteklo leto je bilo izjemno sušno, kar nam je povzročalo kar nekaj preglavic, saj smo morali zaradi pomanjkanja vode odpovedati daljše vodene ogleda v juliju, avgustu in septembru. Glede na videno sušo in njeno dolgotrajnost se taka suša pojavi v povprečju enkrat na deset let. Je pa bila taka suša prisotna že zadnji dve leti, kar priča o spreminjanju in segrevanju podneb-

Gašper Modic,

predsednik DLKJ

Obisk Križne jame v letu 2022

ja. Večina obiskovalcev je kot vsa leta do zdaj šla na krajši ogled z vožnjo po I. jezeru. Ogleda vodnih delov pa se udeleži le omejeno število obiskovalcev (omejitev zaradi varovanja jame). Pred Križno jamo je vse leto delovala info točka, med poletnim časom pa je bil tam prisoten tudi informator, ki je goste seznanjal z jamo in vso preostalo okolico, aktivnostmi ter turistično ponudbo Notranjske in širše. V predsezoni in zimskem času smo izvedli več snemalnih in fotografskih akcij za tuje in domače produkcije. Izpeljali smo tudi vse aktivnosti, ki

smo jih načrtovali (pohodi, čistilne akcije, dnevi odprtih vrat, urejanje pešpoti). Vsi člani DLKJ, ki aktivno opravljamo delo, povezano z jamo, si bomo tudi v prihodnjem letu prizadevali, da na najboljši možen način pokažemo lepote Križne jame tako domačinom kot preostalim obiskovalcem. Še namig za domačine: v marcu bo dan odprtih vrat, kjer se bodo lahko občani in občanke občine Loška dolina brezplačno udeležili krajšega ogleda Križne jame z vožnjo po I. jezeru.

BESEDILO IN FOTO
Mario Žnidaršič

V Ložu v ogrevanem šotoru je 29. decembra 2022 Javni zavod Snežnik s sodelavci pripravil pravo novoletno zabavo za otroke, kjer so zaplesali s plesalci Plesne šole Evora, ustvarjali v prazničnih delavnicah in se posladkali s palačinkami, ki so jih pekle članice Društva Ostrnice. Sledila je zabava s Piko Nogavičko. Vkrkali so se na letalo in preleteli ves svet. To je bila zabava, polna smeha, norčij in novoletnih presenečenj!

•VESELO NOVO LETO ZA OTROKE•

Petra Komidar

Satia, zavod učenje za življenje

Jesenske oz. krompirjeve počitnice v zavodu SATIA so bile aktivne, zabavne, polne novih dogodivščin in razigrane. Imeli smo FOTOGRAFSKI počitniški tabor, za otroke, stare od 10 do 14 let. Ustvarjali smo pod mentorstvom Anje Halik. S pridom smo izkoristili čudovite jesenske dni, se zabavali in ustvarjali hkrati, raziskovali področje fotografije v naravi itd. Še več, čudovite jesenske temperature smo izkoristili za ledeno hladno kopel v Cerkniškem jezeru in se pod vodstvom Janje Urbiha podali po poti izvirov Cerkniškega jezera.

IGRA SVETLOBE IN SENCE

Pri tej delavnici so se udeleženci spoznavali z vplivom sonca, oblakov in drugih vremenskih razmer. Dobili so informacije in praktičen vpogled v idealne razmere za fotografiranje in kakšne to niso. Kako se uporablja svetloba, postavitev fotoaparata, fotografa in fotografiranega objekta glede na to, kar želimo ustvariti. Najprej so dobili teoretične informacije, sledilo je fotografiranje v naravi, po terenu, saj smo se odpravili ven, v naravo, kjer so si izbirali objekte po želji. Za tem so z mentorico pregledali fotografije in pridobili dodatne informacije, nasvete, kako svoje fotografije izboljšati, kaj je pomembno, da upoštevajo itd. To pa smo izvajali tudi v zaprtih prostorih.

RISANJE S SVETLOBO

Ta delavnica je potekala v večernih urah, tako da smo za svoje delo uporabili prednosti mraka in noči, ker pa nam je bilo vreme naklonjeno, smo tudi to delavnico kljub večernim uram izvedli na terenu. Udeleženci so uporabili že prej pridobljena teoretična in praktična znanja, da so ustvarjali like po svoji želji v temi. Takšno ustvarjanje se lahko izvaja s pomočjo svetlih objektov in pripomočkov, kot so ročne baterije, naglavne svetilke, svetleče palčke ... Pri izvajanju fotografiranja je sodelovala mentorica s svojo opremo, saj mobilni telefoni in fotoaparati udeležencev nimajo takšnih možnosti kot profesionalni aparat. Tako so nastale čudovite fotografije po kreativnem sodelovanju udeležencev v skupini, po parih in samostojno.

• FOTO: ARHIV ZAVODA SATIA

UPORABA PERSPEKTIVE PRI FOTOGRAFIRANJU

Tu smo se najprej teoretično opremili z informacijami, kaj in kako se lahko ustvarja s perspektivo. Za tem smo šli na teren, v naravo, in začeli praktične vaje. Udeleženci so za začetek dobili nekaj predlogov, možnosti s strani mentorice, za tem so bili deležni demonstracije, da so videli, kako se neka ideja lahko izvede v praksi. Nato pa so bili povabljeni, da so sami oblikovali lastne ideje, predloge in jih realizirali v parih in skupini. Pri tem sta bila potrebna sodelovanje in dogovarjanje. Imeli so super lastne ideje in so s pomočjo narave ter morebitnih dodatnih rekvizitov začeli delo v parih.

Za zaključek pa je sledilo presenečenje, in sicer profesionalni fotoshooting. Udeleženke so sodelovale pri postavitvi scene in pripravi luči, nato pa je sledilo sproščeno in ustvarjalno vzdušje pred objektivom.

Več o zavodu Satia si lahko preberete na naši spletni strani

www.zavodsatia.com,

sledite pa nam na FB-profilu – Satia, zavod učenje za življenje // IG – petra_SATIA.

Aktualnim dogodkom sledite na: IZBERI DOGODEK / <https://zavodsatia.com/kole-dar-dogodkov/>

Ida Turk Spomin naj ostane v opomin

Po premoru zaradi koronskih omejitev je Krajevna organizacija združenja borcev za vrednote NOB Loška dolina letos ponovno organizirala spominsko slovesnost na obletnico žalostnega dogodka na Sv. Ani nad Ložem v spomin padlim in zajetim partizanom, ki so jih domobranci napadli na pragu svobode 13. januarja 1945, ko so izmučeni in premraženi po daljšem pohodu v snegu našli zavetišče na Sv. Ani.

Slovesnosti so se poleg domačinov udeležili člani Vsedržavnega združenja partizanov Italije iz Boljunca pri Trstu, člani združenja antifašistov mesta Čabar s Hrvaške, člani enajstih okrajnih slovenskih borčevskih organizacij s praporščaki in prapori ter praporščaka s praporoma društva generala Maistra iz Unca in Zveze policijskih veteranskih društev Sever, poslanec državnega zbora Martin Premk in župan občine Loška dolina Matjaž Antončič.

Na spominski slovesnosti je govoril predsednik Krajevne organizacije združenja borcev za vrednote NOB Loška dolina Zvonko Vidovič. Najprej je orisal čas v začetku leta 1945. Prihajala je svoboda, velik del že osvobojene Jugoslavije je dajal upanje tudi od vsega gorja izčrpani Loški dolini, ki je bila deležna pobojev, požigov, izgonov v taborišča. Nemški okupator skupaj s slovenskimi domobranci, ki so leta 1944 dali slovesno prisego za sodelovanje z okupatorjem, pa tudi v tem obdobju ni popustil. Vse sile so usmerjali proti partizanom in njihovim sodelavcem. Največ žrtev je bilo prav v zadnjem letu vojne.

Na Sv. Ani so v snežni januarski noči pred 78 leti prenočevali utrujeni, prezeblji partizani, vsak s svojo mislijo na dom, svoje domače, in sanjali o prihodnosti, saj je prihajala svoboda. Zatočišče v vasici je bilo toplo in je obetalo miren počitek. Iz Cerknice pa so na svoj nočni morilski pohod krenili domobranci 47. čete drugega Rupnikovega bataljona. Vasico so obkolili in napadli partizane. Šestnajst partizanov je padlo, ubit je bil tudi domačin Janez Žnidaršič. Petnajst partizanov so zajeli, jih odpeljali v Cerknico in nato v taborišča. Vuk Rupnik, vodja domobranskega bataljona, je bil za to dejanje in druga grozodejstva odlikovan z železnim križcem 2. reda.

Govornik je poudaril, da ne mir ne svoboda nista dana za vedno, nasprotno, zelo krhka sta. Vojne so stalnica, uničujejo življenja in prihodnost. Krvaveli so narodi ob

razpadu Jugoslavije, krvava je vojna v Ukrajini, zlo se dogaja tudi v nam oddaljenih delih sveta. Zlo je tudi v revščini, neenakopravnosti ljudi in narodov, v izkoriščanju virov s strani najbogatejših in v pohlepu, ki uničuje naš planet. Vsak lahko pripomore k ohranjanju miru in svobode s tem, da ponotranji vrednote, ki so človeštvo obdržale in reševale v najhujših krizah, to so solidarnost, sočutje, spoštovanje različnosti in brezkompromisna obsodba vseh zločinov, ne glede na to, kje in kdo jih je storil. Upanje ostaja, saj nas zgodovina uči, da se pravico lahko zatira, a nikoli ne zatre. Končal je z mislijo, da je spomin spoštovanje in opomin, da se kaj takega ne ponovi.

• FOTO: BRANE PEVEC IN MARIO ŽNIDARŠIČ

- SPOMENIK PADLIM PARTIZANOM NA SV. ANI
- PRAPORŠČAKI NA SPOMINSKI SLOVESNOSTI S PREDSEDNIKOM KRAJEVNE ORGANIZACIJE ZB ZA VREDNOTE NOB
- LETOŠNJA SPOMINSKA SLOVESNOST NA SV. ANI

Kulturni program, ki ga je povezovala Andreja Buh in v enem delu naslopile tudi z recitacijo, so izvedli Pevke iz Loške doline pri Društvu upokojencev Loška dolina, učenci in učenke Osnovne šole heroja Janeza Hribarja iz Starega trga pri Ložu pod mentorstvom učiteljice Marjete Nelc ter harmonikarji, domačin Klemen ter gosta Jakob in Brane. Domačinka, mlada Manja Starc, pa je recitirala pesem našega lokalnega pesnika Toneta Šepca z naslovom Zadnji počitek.

Zahvala vsem nastopajočim, Danilu Bavcu, ki je poskrbel za ozvočenje, in mladi Kontelovi družini za njihovo gostoljubje.

Lekančkov butik

ZIMSKI SMEŠKOTI

350 g moke
100 g sladkorja v prahu
210 g masla
3 rumenjaki
200 g marmelade
250 g marcipana
200 g bele čokoladne glazure
beli fondant za dekoracijo
(ali marcipan)
živilske barve
temna čokolada

Iz moke, sladkorja v prahu, masla in rumenjakov zamesite testo, ki naj v hladilniku počiva eno uro. Nato ga razvaljajte, izrežite kroge in jih 12 minut pecite na 180 stopinjah. Ohladite. Z marmelado zlepate po dva piškota skupaj. Marcipan razvaljajte in izrežite enake kroge, kot so piškoti. Zlepljene piškote po vrhu premažite s tanko plastjo marmelade in nanje nalepite kroge iz marcipana. Belo čokoladno glazuro stopite in vanjo pomočite piškote. Marcipan pobarvajte z zeleno, rdečo, modro in rumeno živilsko barvo. Izrežite kapice in jih položite na piškote. S stopljeno čokolado narišite oči in vesele nasmeh.

BESEDILO IN FOTO

Anđelka Pogorilič

Obiskali so nas varovanci Varstveno delovnega centra Postojna – Enota Cerknica

V ponedeljek, 20. februarja, so fantje in dekleta iz VDC Cerknica dobro uro soustvarjali glasbeno obarvan kulturni program v starotrški knjižnici. Ogledali so si razstavo barvitih misli in pobarvank Alenke Plos, članice VDC-ja, ki jim je v uvodu prebrala nekaj izbranih literarnih utrinkov. Ubrano so zapeli nekaj ljudskih napevov in celo zaplesali. Knjižničarka jih je nato zapeljala v pravljčni svet, saj ta ni rezerviran samo za majne otroke. Tudi odrasli nadvse radi prisluhnejo pravljicam. Tokrat so slišali s humorjem prežeto pravljico O skopuhu, ki se je skril v blagajno. Baron Flaf fon Fluf je imel izjemno bogastvo, na katerega je bil izredno navezan. Tako zelo navezan, da mu je skrb za premoženje zamejila vso svobodo. Dneve je preživel v nenehnem strahu, da mu bo denar nekdo ukradel. Zaradi duhovnega miru je svoje zaklade zaprl v veliko blagajno in se sčasoma še sam preselil vanjo. V velikem strahu je hodil le na stranišče in tako preživel deset let. Deseto leto pa je končno prišel ropar,

ki ga je pravzaprav osvobodil, ko je odprl blagajno, saj je končno dobil prijatelja. Tragikomičen zaključek pravljice pove, da nas bogastvo ne osrečuje, če nimamo prijateljev, dobrih medsebojnih odnosov, prijaznosti, zaupanja,

pa tudi kakšnega lepega dogodka, hvaležno občinstvo pa je temu pritrdilo. Prešerno ponedeljkovo kulturno dogajanje so sklenili z veselim druženjem, nakar so se polni prijetnih vtisov odpeljali proti Cerknici in domov.

Nagrado — obešanko za ključke - podarja Društvo Notranjskih kulturnikov Krpan Cerknica.

Janja Urbiha — Kozarka

PREPOZNATE, KAJ JE NA SLIKI?

Tisti, ki poznate odgovor, ste lepo vabljeni, da nam ga pošljete na naslov uredništva glasila Obrh ali pa rešitev s svojimi podatki pošljite po e-pošti na:

obcina@loskadolina.

Lahko pripišete tudi kakšno svojo izkušnjo z omenjenim predmetom. Enega izmed pravih odgovorov bomo nagradili, zato podpisu ne pozabite pripisati svojega naslova.

Tisti, ki odgovora ne poznate, ga boste našli v naslednji številki Obrha. Neučakani pa ga najdete na spletni strani Poun Kufr (<https://pounkufr.si/>).

POUN KUFR je poljudni spletni slovar narečnih izrazov občin Cerknica, Loška dolina in Bloke.

Dragica Bratanič,

RRA Zeleni kras, vodilni partner LAS

S sredstvi LAS za razvoj turizma in vključevanje ranljivih skupin

LAS Notranjska operativno deluje od oktobra 2016, ko smo od države prejeli potrjeno Strategijo lokalnega razvoja. V času delovanja smo objavili pet javnih pozivov, na katerih smo potrdili 34 projektov v višini skoraj 1,6 milijona evrov. Več kot 30 odstotkov teh sredstev je bilo namenjenih za projekte na območju občine Loška dolina.

Če k temu dodamo še sredstva, ki jih je vodilni partner LAS, Regionalna razvojna agencija Zeleni kras, pridobil iz naslova LAS sodelovanje (partnerski projekti z drugimi slovenskimi LAS), smo za 40 odobrenih projektov prejeli dobrih 1,8 milijona sredstev sofinanciranja. Skupna vrednost teh projektov znaša skoraj 2,5 milijona evrov. Sredstva za sofinanciranje projektov so iz dveh skladov, in sicer iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (sklad EKSRRP)

ter Evropskega sklada za regionalni razvoj (sklad ESRR).

Največ projektov na območju Loške doline je bilo namenjenih razvoju turizma in ranljivim skupinam, predvsem mladim in osebam s posebnimi potrebami. Izpostavljamo nekaj vsebin tistih projektov, pri katerih so bili vodilni partnerji z območja Loške doline. Na področju turizma je lokalna skupnost pridobila 32 novih turističnih ležišč. Največ v takrat nastajajočem eko kampu Beli gaber, še nekaj dodatnih v obnovljeni 300 let stari hiši, kjer so uredili dva apartmaja. Loška dolina je znana tudi kot pionirka razvoja dostopnega turizma. Zavod Ars viva je z evropskimi sredstvi prek javnih pozivov LAS dopolnjeval svojo ponudbo za različne pripadnike ranljivih skupin (osebe s posebnimi potrebami, invalidi, starejši). Kupili so kombi in ga prilagodili

za prevoz ljudi na vozičkih, nabavili so prilagojena kolesa (tricycle), ki jih lahko uporabljajo invalidi ali slepi z vodniki, skratka tisti, ki bi bili zaradi omejitev drugače prikrajšani za tovrstna doživetja. V ta namen so nabavili tudi WR-očala, s katerimi obiskovalcem približajo goro Snežnik z vsemi njenimi naravnimi posebnostmi.

Tu se z rezultati že prepletamo s področjem ranljivih skupin. Poleg razvoja dostopnega turizma je bilo v Loški dolini kar nekaj projektov in pozornosti namenjenih mladim, njihovem kakovostnemu preživljanju prostega časa ter nabiranju novih znanj in izkušenj. Mogoče daleč najbolj odmeven projekt je Mladi kreativni potenciali, v okviru katerega so bili v vseh notranjskih osnovnih šolah vzpostavljeni medijski krožki. Šole so dobile ustrezno opremo, usposobili so se šolski mentorji za izvajanje krožkov, učenci pa so dobili nova znanja in izkušnje celotnega (post)produksijskega procesa nastajanja TV-oddaj kot tudi timskega dela. Leta 2019 je Zavod Oron za ta projekt prejel tudi bronasto priznanje za prispevek na področju inovativnosti v Primorsko-notranjski regiji. Tudi športna društva so nabavila kar

nekaj športne opreme za nadgradnjo svojih dejavnosti in možnosti vključevanja večjega števila otrok, obnovljenih je bilo nekaj športnih terenov, nabavljen je kombi za prevoz otrok na športne treninge v druge kraje. Nabavljena je bila tudi različna glasbena oprema, ki bo omogočala razvoj potencialov zainteresiranih otrok.

Manj projektov je bilo izvedenih na drugih vsebinskih področjih. Dva sta bila izvedena na področju ohranjanja okolja, narave in kulture. Postavljen je bil učni čebelnjak za bolj kakovostno in izkustveno izvedbo čebelarских krožkov, dodatno se je uredila tržnica s postavitvijo nadstreškov, nabavile so se stojnice in organiziranih je bilo veliko različnih dogodkov (sejmi, tržnica, tematski dnevi). Zainteresirani posamezniki pa so se lahko udeležili tudi različnih dejavnosti v okviru drugih projektov na celotnem območju LAS.

Za izvedene projekte v Loški dolini je vrednost sofinanciranja znašala nekaj več kot pol milijona evrov, skupna vrednost teh projektov pa skoraj 700.000 evrov. Pri njih je sodelovalo 13 različnih partnerjev iz javnega, ekonomskega in zasebnega sektorja. Projekti so trajnostno naravnani, inovativni in na območje občine prinašajo nove programe storitve ali produkte. Vse projekte na območju LAS smo predstavili tudi v publikaciji, ki jo lahko najdete na spletni strani LAS Notranjska ali v domači knjižnici.

Februarja smo začeli pripravo nove Strategije lokalnega razvoja, ki bo podlaga za nove javne pozive LAS do leta 2027. Tako kot pred sedmimi leti bomo tudi tokrat organizirali več srečanj in delavnic, na katerih bomo skupaj oblikovali nove razvojne izzive in potrebe območja Notranjske. Sooblikovali bomo tiste vsebinske prioritete in ukrepe, s katerimi bomo skozi nove projekte dodatno prispevali k boljši kakovosti življenja in delovanja na podeželju. Vabljeni k sodelovanju.

Stanko Grl ČAS

Čas bo celil naše rane,
mar on ve za rane vse,
a spomin ostal bo isti,
dokler bije nam srcé.

Čas obraz nam bo pobožal,
za starost, ne za mladost,
naša ura gre, le bije,
kakor vse hiti v norost.

Čas je naš večni nasprotnik,
ne nazaj, gre le naprej,
tam usoda vsem je skrita,
le poslušaj, le še glej.

Naš korak bo vse bolj kratek,
vse bolj stara se obraz,
ne ustavi se kazalec,
ki nam krade ta naš čas.

Ana Janžekovič,
Svetovalka za varno hrano, ČZS

Pomen čebelarstva in opraševalcev za proizvodnjo hrane

Čebelarstvo poleg čebeljih izdelkov prispeva tudi ekosistemske storitve, kot je opraševanje cvetov. To je pomembno za zagotavljanje prehranske varnosti, saj se le iz oprašenih cvetov razvijejo plodovi, ki jih uporabljamo za prehrano. Od oprašitve odvisne gojene rastline prispevajo velik del hranilnih snovi v humani prehrani. Med rastline, ki so odvisne od opraševanja, uvrščamo sadje, zelenjavo, oreške in stročnice.

Število opraševalcev v svetovnem merilu upada. To postaja skrb vzbujačo dejstvo, saj imajo opraševalci ključno vlogo pri proizvodnji hrane. Globalno je 35 odstotkov pridelane hrane odvisne od opravljenega dela opraševalcev. Od tega je kar 40 odstotkov živil, ki zagotavljajo za organizem nujno potrebna hranila. To so vitamina A in C, minerali, antioksidanti in prehranska vlaknina. Te snovi v organizmu v največji meri vnašamo z uživanjem sadja in zelenjave. Hkrati je od opraševalcev odvisno tudi ohranjanje biodiverzitete divje rastočih rastlin. Ohranjanje biodiverzitete zunaj kmetijskega sektorja je pomembno, saj vpliva na ugodnejšo sestavo prsti, vodni krog, krogotok hranil v okolju, zmanjšuje nekontrolirano širjenje škodljivcev in blaži podnebne spremembe. Število opraševalcev se zmanjšuje zaradi spreminjanja in degradacije okolja, intenzivnega kmetijstva ter uporabe pesticidov in vsesplošnega onesnaženja. Padajoče število opraševalcev predstavlja enega izmed dejavnikov tveganja za nezadostno preskrbo s hrano za vedno večje število prebivalcev. Uspešna oprašitev omogoča večji pridelek, ne da bi bilo treba za to nameniti večje zemljišče. Strateško nameščanje čebeljih panjev je v tem pogledu dobra rešitev. V raziskavi, ki so jo izvedli

• ČEBELA NA CVETU (VIR: ARHIV ČZS)

Sillman in sodelavci (2021), so ugotovili, da je pridelek oljne ogrščice za 11 odstotkov večji na zemljiščih, kjer sta na hektar posevka postavljena dva čebelja panja.

Za upad števila opraševalcev sta najbolj občutljivi pridelavi oreškov in sadja, kjer bi se lahko pridelava zmanjšala za več kot 80 odstotkov ob odsotnosti opraševalcev. Za manjšanje števila opraševalcev so manj občutljive zelenjava in stročnice. Ob močnem upadu števila opraševalcev bi bile s strani prehranske varnosti najbolj na udaru gosto poseljene države na severni hemisferi. Kot problematično se v nadaljevanju pojavi dejstvo, da je severna polobla že trenutno uvoznica živil z južne poloble, kar se v primeru upada opraševalcev samo še potencira. S tem se izvaja pritisk na lokalno prebivalstvo juga, ki je večinoma že v deprivilegiranem položaju, ki bi se z zaostritvijo razmer samo še poslabšal.

K ekosistemskim storitvam opraševanja opraševalci prispevajo tudi druge ugodnosti. V primeru gojenih medonosnih čebel je to pridobivanje

čebeljih pridelkov. Od čebelje družine je tako možno pridobiti med, ki se ga uporablja kot živilo in sladilo. Uporaba medu lahko do neke mere nadomesti uporabo sladkorja iz sladkorne repe ali sladkornega trsa, ki za svojo rast zasedata velike kmetijske površine. Cvetni prah je dober alternativni vir beljakovin. Iz panja lahko pridobivamo tudi matični mleček in propolis, ki sta bogata z antioksidanti. S tem, da vključujemo čebelarstvo v kmetijsko pridelavo hrane, omogočimo večje hektarske donose gojenega pridelka, hkrati pa dodatno pridobimo še čebelje pridelke, ki prav tako prispevajo k zagotavljanju prehranske varnosti. Med kot glavni čebelji pridelek je manj obremenjujoč za okolje v primerjavi z drugimi sladili. Za pridobivanje medu namreč ne zasedemo velikih gospodarskih zemljišč.

Ko združimo ekosistemske storitve in pridobivanje čebeljih proizvodov, ugotovimo, da je čebelarstvo panoga, ki ima za okolje ugodne učinke, saj omogoča večanje kmetijskega pridelka in hkrati zagotavlja čebelje

• ČEBELNJAK OB POLJU AJDE (VIR: ARHIV ČZS)

proizvode. Ekosistemske storitve opravevanja so ključne za zagotavljanje prehranske varnosti prebivalstva.

• Coghlan C., Bhagwat S. 2022. Geographical patterns in food availability from pollinator-dependent crops: Towards a Pollinator Threat Index of food security. *Global Food Security*, 32, 100614: 11 str.

• Sillman J., Uusitalo V., Tapanen T., Salonen A., Soukka R., Kahiluoto H. 2021. Contribution of honeybees towards the net environmental benefits of food. *Science of the Total Environment*, 756, 143880: 9 str.

Presvitli princ! Najmilostljivejši gospod!

Po mnogih nevarnostih je trasiranje projektirane ceste od Bača do Starih Ogenc uspelo končno tako daleč, da najspoštljivejše podpisani lahko vdan predložijo opis trase in skico vsaj dela te ceste.

Naj Njihova presvitlost blagovolijo po priloženem opisu trase in skici zemljišča z naklonjenostjo slediti najvdanejši predloženi predstavitvi in izdati nadaljnje ukaze.

Gospa Vida Gorše iz Nadleska je uredništvu Obrha prijazno predala v objavo pisma Henrika Schollmayerja Lichtenberga v prevodu, žal letos pokojnega zgodovinarja, domačina Jožeta Matevžiča iz Vrhnike pri Ložu. Gospa Vida Gorše je pisma prepisala, digitalizirala, shranila in nam jih poslala ter s tem omogočila prvo objavo teh pisem v slovenskem prevodu, za kar se ji najlepše zahvaljujemo.

Uredništvo glasila Obrh

Po večtedenskem trasiranju se je pokazalo, da bi se lahko trasa speljala samo z nenavadno velikimi stroški, če bi trasirali izključno samo preko zemljišča vaščanov Bača. Stroški gradnje bi ostali na normalni višini, če bi del trase speljali preko posesti vaščanov Knežaka. Začetni pogovori glede tega niso dali rezultatov, ker je neznatno manjšino Knežakov Sedmak Jernej, po domače Krulc iz Rakitnic št. 57, ki je upravičenec v

Knežaku, da glasujejo proti zahtevanemu brezplačnemu odstopu zemljišč in končno celo proti odstopu zemljišč za plačilo. Ker so upoštevana zemljišča skupna last, je za odstop najmanjšega dela zemljišča nujna soglasnost upravičencev. Kakor rečeno, se to ni zgodilo in pogovore so morali prekiniti. Kljub temu so traso speljali tako, da bi se nadaljevala preko kneških posestev, ker si moramo skoraj kot gotovo predstav-

jati, da bodo Knežani v kratkem času privolili. Naj se tudi to ne bi zgodilo, se bo najdlje čez tri leta, ko bo opravljena individualna porazdelitev kneških gozdov, okolica prihodnje trase in trasa sama uradno dodelila vaščanom Bača, ki so upravičeni v Knežaku, o čemer so pogovori s c. kr. komisijo za agrarne operacije že zaključeni, po čemer nadaljnji izgradnji te ceste ni ničesar več na poti. Traso so določili v naravi in kolikor poteka preko baških srenjskih zemljišč, jo bodo uradno prepisali v last gospodstva Snežnik. Na skici zemljišča je trasa vrisana z modro barvo.

To je v kratkih besedah rezultat večtedenskih in zamudnih pogovorov in dela na terenu, čigar izvedba je postala toliko težja, ker je opozicionalno gledanje hvale vrednega gozdarskega urada delovalo zaviralno. Šele ko je najspoštljivejše podpisani energično poudaril, da morajo ta dela biti brezpogojno izvedena, ker so bila zaukazana direktno od Njihove presvitlosti gospoda lastnika, se je lahko svobodnejše lotil dela. Vendar se mora nehote poudariti, da so takšna gledanja v osnovi nasprotna z gledanji presvitlega gospoda lastnika in so njihova izhodišča zelo velika nepreračunljivost za uspešni nadaljnji razvoj gospodstva Snežnik.

Med pogovori z Bačani in Knežani so prve omenjene opozorili, da bodo morali zaradi večjih tehničnih težav obvezati še za plačilo nadaljnjih 1000 kron, po čemer bodo vaščani Bača prispevali vsoto 5000 kron za gradnjo te ceste.

Glede na eminentno korist te ceste, in na skorajšnja porazdelba baških in kneških srenjskih gozdov posameznim upravičencem, moramo iz gradnje te ceste potegniti še nadaljnjo korist za gospodstvo Snežnik. Kakor je razvidno iz skice zemljišča, se od sedaj položene trase proti Mašunu odcepi še druga cesta dolžine 4,4 km, ki jo je trasiral geometer Wokral (na skici je označena s sivo zeleno barvo).

Gradnja tega dela ceste lahko gospodstvo Snežnik prične vsak čas in neodvisno od kogarkoli, ker je vsako za gradnjo potrebno zemljišče svobodna last gospodstva Snežnik in po

dograditvi pripada pravica do vožnje samo gospodstvu.

Če samo ob priliki, individualne porazdelbe kneških in baških gozdov opozorimo na veliko prednost te ceste za izvoz iz kneških gozdov, lahko gospodstvo obljubi izgradnjo ceste, če se vasi obvežeta, da plačata odškodnino v naravi z oddelkom gozda v vrednosti okoli 6 – 8000 kron. Vsota, ki bi se jo dalo samoumevno zmanjšati, če bi bilo nujno. Če bi odstopili oddelek gozda, bi se gospodstvo ustrezno povečalo. Ven moleče obmejne dele bi zaokrožili zunanja zemljišča na Duranovem in Brodlovem lazcu itd., bi priključili matičnemu ozemlju.

Po pogodbi z Bačani se mora izgradnja ceste od Bača v Stare Ogence pričeti s pomladjo 1902. Hvalevredni gozdarski urad, ki ta projekt nikoli ni vzel zares je mnenja, da se gradnja sploh ne prične. Najspoštljivejše podpisani sedaj sploh ne vem, pri čem je. Do sedaj se glede tega še vedno drži ukaza Njihove presvitlosti in bo v začetku novembra 1901 oddal podjetnikom gradnjo prvih 3 kilometrov. To se ne bo zgodilo, če bodo prišli drugačni ukazi.

Najspoštljivejši podpisani nadalje predlaga prepis poročila na hvalevredni gozdarski urad Snežnik v zvezi s poskusi, da vzamejo pod roko zakup lova v gozdovih pivških vasi. Pred petimi leti je bil to opravil brez nadaljnjega najspoštljivejše podpisani. Negativne rezultate letošnjih poskusov in njihovih posledic naj njihova presvitlost blagovolijo razbrati iz najvdanejše predloženega poročila. Najspoštljivejši podpisani sporoča končno najvdanejšo, da bi se lahko kupilo posestvo Na Kalcu, ki leži pri vasi Bač in je vpisano v deželno desko. Posestvo na Kalcu je veliko 190 ha, od česar ležijo okoli gradu 103 ha travnikov, ki so popolnoma arondirani in obdani z zidom, medtem ko 9 ha hrastovega gozda in 78 ha za sečnjo primernega pretežno hojevega gozda leži drugod. Cena je določena na približno 50 000 goldinarjev. Travniki dajejo letno do 2000 forintov kosmatega dohodka od sena. S pametnim gospodarjenjem se dohodek lahko znatno

poveča. Če bodo Njihova presvitlost naklonjeni, da se gospodstvo Snežnik poveča z nakupom tega posestva, bi se najspoštljivejše podpisani začel na ukaz pogajati.

Sin najspoštljivejši podpisanega, Etbin, ki se je ponesrečil s strelom iz floberta, je 28. 9. po 50 – dnevnem bivanju zapustil bolnišnico v Ljubljani in okreva v Snežniku, od koder se bo verjetno kmalu vrnil na Mašun. Komaj je zapustil bolnišnico je njegov brat Franc zbolel za škrlatinko. Peljati so ga morali v isto bolnišnico in so ga dali v izolirnico. Sedaj je tam že 18 dni in hvala Bogu okreva. Zaradi nesrečnih primerov je moral najspoštljivejši podpisani izdati že 320 kron samo za bolnišnično zdravljenje. Stroški za vožnjo in zdravnika sploh niso računani. Obrača se na dobroto Njihove presvitlosti z najudanejšo prošnjo, da mu ob izjemnih dogodkih najmilostljivejše odobrijo, dovolijo etc. podporo.

Mašun, 18/10.1901
vdani služabnik
E. H. Schallmayer

						AVTOR: MATJAŽ HLADNIK	MASTEN SLOJ NA POVRŠINI MLEKA	ČAST, DIKA	BOJNA SREDSTVA	PRIMOŽ TRUBAR	LUKA IN LETOVIŠČE V ZALIVU POD LABINOM	IGRAKKA KRAVANJA (ITA RINA)	SRD, BES	PESNIK ELEGIJ	GLAVNO MESTO BAHRAJNA
						SPOPAD					3				
						SALAMA VELIKEGA PREMERA									
						ANGLEŠKI GLASBENIK (BRIAN)				OBZIDAN PROSTOR ZA VODO UTRIPANJE SRCA			6		
						SODNA PRAVDA						NEKDANJI TURŠKI BOGATAŠ			
						GOSTIJA, POJEDINA						URADNI SPIS			
POMOČ: ENO LUNJ PIR SHAOLIN	ŽIVLJENJ- SKI NIVO	GLAVNO MESTO SPODNJE SASKE V NEMČIJI	STAR CITROËN	OGRADA V GOZDU ZA GOJITEV DIVJADI	PASJA HIŠICA, PASJA UTA PTICA UJEDA								IVAN MINATTI		
								EMMA THOMPSON				DOLENJ- SKA REKA			
KITAJSKI TEMPELJ Z MENIHI	8							GOZDNA PTICA				ŽOGA IZVEN IGRIŠČA			
BRENKAČ STAMBU- RICO									VEČJA SKUPINA PTIC ALI RIB DEKLE					LADJA NA PARNI POGON	OBDOBJE STARE GRŠKE IN RIMSKE KULTURE
NEGATIVNO NAELEK- TREN ION			4			STROJENA ŽIVALSKA KOZA	OBLEKA, OBLAČILO KAVELJ- ČEK ZA RIBOLOV		1		7	DIRKALI- ŠČE F1 V BELGIJI ZVEŽA DRŽAV			
NEGOVAN NEMEC			RJOVENJE							JUŽNO- AMERIŠKI PTIČ					
			PEZA, TEŽINA							VERDIJEVA OPERA					
IMETJE NEVESTE					TATINSKA PTICA						ZGORNJI DEL STOPALA ROMUNSKA VALUTA				
				TIROLSKA REKA					PESNICA NOVY	5				NINA IVANIČ	
				ANDREJ ŠIFRER										NICK NOLTE	
ŠIROKO SMEJANJE							9		POBUDNIK IDEJE						
NAŠA PEVKA (NUŠKA)									DRUŽABNA PRIRE- DITEV S ČAJEM IN PRIGRIZKI						2

Končna rešitev:

1	2	3	4	5	2	6	2	7	8	9
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

NAGRADNO GESLO KRIŽANKE V PREJŠNJI ŠTEVILKI JE BILO: **POLHOVKA**

NAGRADE: KNJIGA POLHARSKA DEDIŠČINA LOŠKE DOLINE;

MAGDA PERŠIČ, ANTON ŠUMRADA, LOJZE MLAKAR, JANEZ ŠUMRADA

NAGRADO DOBI: **FRANC KRAŠEVEC, DOLENJE JEZERO 5C, 1380 CERKNICA**

NAGRADO ZA TOKRATNO KRIŽANKO PODARJA:

DRUŠTVO NOTRANJSKIH KULTURNIKOV KRPAN

NAGRADE: PULOVER (HOODIE) GALERIJA KRPAN

Pravilna rešitev križanke je geslo, ki izhaja iz oštevilčenih kvadratkov in ga vpišete v polje za rešitev. Rešitev napišite na dopisnico in jo s svojimi podatki (ime, priimek in naslov) **do 10. 4. 2023** pošljete **na naslov uredništva Obrh** ali pa rešitev s svojimi podatki pošljite po e-pošti na: **obcina@loskadolina.si** (iz enega e-naslova bo upoštevana ena rešitev).

Želimo vam veliko zabave pri reševanju in sreče pri žrebu!
Uredništvo

Beraš brez cule je ljudi spomin,
podari nam le preteklosti drobtin,
peš spoznanj sa vsak minuli dan,
in morje sanj sa ~~novi~~ novi dan.

Kam, povejte kam gredo
spoznanja, sanje,
usahne morje, umro utripi
morje sanj utrip spoznanj.

Beraš brez cule je ljudi spomin,
podari nam le preteklosti drobtin,
peš spoznanj sa vsak minuli dan,
in morje sanj sa novi dan.

Pod mikom 5
Loč pa H. logu
(031-544-555)

Edo Šega
Ljubezni

Stanko Grl V LJUBEZNI

V ljubezni ni razlike
in ne vpraša kdo, zakaj,
je darilo iz dna srca
in pozna ne kdaj vprašaj?

Je ljubezen včasih slepa,
ker ne loči med ljudmi,
to je naše kos usode,
večkrat ni kar kdo želi.

Je ljubezen rok dotika,
srečo daje vsem ljudem,
tam v srcu tiho čaka
in prijazna je očem.

Vse besede govorijo
o ljubezni, srečnih dneh,
vsem se daje, vsem enako,
kos le te je v vseh ljudeh.

Edo Šega – Edo iz Žage VSAK SAM SEBI NAJ BO BOG!

(Nihče naj kidanja se ne otepa)
Predsinočnim sem legel spat,
včeraj za Silvestrovo smo šli žurirat,
danes pa začudeno gledam koledar
in kam le izginil je ta Januar!

Vreme nam ga malce je zagodlo,
nas zasulo je s sneženo godljo
in vsi v vik in krik
saj tuj nam je s snegom stik.

Vse bolj smo kot Amerikanci,
ki ne umejo vozit se po klanci
če snega pade le centimetrov pet
kaj šele če na cestah nastaja led.

Vem, ker malo sem starejši,
Da snega bogat bil vek je prejšnji
in če spomin me še ne vara
v kotu stala je lopata stara.

Studijev fitnisa nismo še poznali
z lopatami v sneg smo se zagnali,
na cesti telovadili na vso moč
dokler s pločnikov sneg ni bil proč.

Danes pa v aerobiko mečemo denar,
za naravno zdravje ni nam mar.
Medtem pa jezimo se na komunalo
če na cesti le malo snega je ostalo.

Ali res iz tečajev padel je ta svet?
Ali res ne znamo se več pogret
na naraven način z lopato
ter izpod svoje ri.. skidat blato.

Pa kaj če to primer bi bil edini,
ki prizadene nas pozimi?
Hujše danes tarejo nas tegobe,
hujše od ne kidanja – lenobe.

Nihče naj kidanja se ne otepa
naj dela vsakega polati se zlepa
to te pesmi naj bo epilog,
in vsak sam sebi naj bo bog!

• FOTO: NIVES PIŠEK

Edo Šega – Edo iz Žage

Skozi dušo in src
veje topla sapica
Božičnega večera

Naj ogreje lepe misli
vsakega od vas,
da bodo lica zažarela.

V družinskem krogu,
prijateljev najdražjih
in spominu na minule,

vse zle misli
v hipu
bodo se sesule!

Naj vam bo lepo
in naj kaj kmalu tudi
snežinke to potrdijo

AVTORICI

Ana in Anda iz Starega trga

VELIKI OBRH pod Racno goro izviraš.
Tečeš po lepi dolini
in skupaj z Malim Obrhom ponikneta v Golobini.
V tvojih vodah živijo ribe, raki, žabe.
Nekoč ob bregih stali so mlini in žage.
Perice perilo so prale, otroci so v tvojih vodah plavat učili
skupaj z odraslimi se v čolnih in splavih vozili.
Veliki Obrh prvo od sedmih imen slovenske reke si,
mirno tečeš v strugi, ko pa nevihta in neurje pridrvi
bregove prestopiš in se razliješ po dolini.
Kdaj in kako visoko
je pri Pudobski cerkvi in pri gradu Snežnik označeno in zabeleženo.

RACNA GORA pred 100 leti bila si gola,
kosci laze kosili
skupaj z grabljicami za lon so malico dobili.

LOŠKI GRAD nad mestom Lož stojiš
spominjaš se turkov in si govoriš.
Kam le kam čas hitiš,
gledaš v dolino zeleno, ostrnic skoraj več ni,
na jugu pa še ponosno mogočni Snežnik stoji.

Pod Kneškim hribom vasica Knežja njiva ležiš,
gledaš v dolino in nam govoriš.
Pridite sem gor k nam pogledat, da vidite kako je pri nas lepo,
morda boste srečali srnico.
Pri nas bolj počasi teče čas
ne tako hitro kot pri vas.

Vljudno vas vabimo k ogledu
razstave fotografij

Boruta Kraševca **MOJA DOLINA**

Medgeneracijski center GABER

Cesta Notranjskega odreda 45, 1386 Stari trg pri Ložu

Razstava bo na ogled do 31. marca 2023

(od ponedeljka do petka med 8. in 14. uro).

Borut Kraševca: Večer na Babni Polici, 2009

PLAVAJOČI GRAD

FLOATING CASTLE

27. – 30. 7. 2023
grad Snežnik · Snežnik castle

NLB Poslovni paket Celoviti

**Svojih financ se lotite
kot svojega posla:
celovito.**

0€
pol leta za
nove stranke

NLB Poslovni paket Celoviti vključuje najširši nabor sodobnih bančnih storitev, ki jih potrebujete pri vsakodnevnem poslovanju, kjerkoli in kadarkoli. Več na nlb.si/poslovni-paketi

NLB

Končno v tej zimi bela odeja

In ko smo bili skoraj prepričani, da bodo o zimah govorila le še pripovedovanja starejših, se nas je dva tedna po novem letu nebo le usmilo in nas obdarilo s snežno odejo.

Tudi če sneg še ni bil dovolj dober za športne podvige in sankanje otrok, je tistim, ki smo pokolovratili po naši Dolini, pričaral prelepe pejsaže, igre zasenčene svetlobe na planjavah, obronkih in gozdovih, v parkih v okolici našega bisera gradu Snežnik ... In za hip je sonce celo obsijalo Ograde nad Starim trgom, medtem ko je mala Daša v Vrhnikih pod cerkvico sv. Frančiška ustvarjala vitkega snežaka, saj snega ni padlo na pretek.

Daša je tokrat prvič postavljala snežaka brez družbe svojega dragega Viktorja Kraševca, svetovno priznanega fizika, funkcionarja pri Lovski zvezi Slovenije in srčnega njenega dedka ter prijatelja vsem, ki smo ga poznali – lani jeseni se je poslovil v svojem 90. letu – častljivi starosti, ki jo je doživel kljub temu, da je bil eden od ranjencev, ki so jih med drugo svetovno vojno ameriški piloti prepeljali z nadleškega letališča v italijanske bolnišnice in se je posledično vse življenje boril za zdravje! Vnukinja Daša pa mu je s svojo otroško prijaznostjo in pozornostmi lepšala zadnja leta življenja. Tudi izvir Obrha, ki že dva meseca bruha velike količine vode, se je zavil v snežno odejo.

Mi vsi pa v velikem pričakovanju od novega občinskega odbora z županom na čelu na črpališču, ki trenutno miruje, čakamo sodobno čistilno napravo, ki bo odpravila vse skrbi za oskrbo čiste in predvsem dovolj vode v vseh letnih časih za celotno Dolino in okoliške vasi.

Karneval v Prezidu

Udeležil sem se tradicionalnega pustnega karnevala v Prezidu, kamor Loškodolinci zelo rad zahajajo in seveda tudi sodelujejo z domiselnimi skupinami – preostali pa uživajo ob mimohodu povorke, kjer se za spremembo od Cerknice lahko pomešajo med maskare in doživijo Pust v polni meri.

Posebej me je navdušila skupina malih KAPLJIC, ki so s transparenti opozarjale na problem čiste vode – povabil sem jih k nam v Dolino, da našo novo občinsko garnituro opozorijo na naš dolgoletni akutni problem naše življenjske žile Obrha, nujno je nadaljevanje čiščenja jezua na izviru in posledično celotnega vodo-

toka z jezovi vred!!! Pestra je bila raznolikost skupin, ki so prišle z vseh vetrov sveta in obiskovalcem približale njihov način oblačenja in obnašanja ... občinstvo je bilo navdušeno, še posebej malčki.

Prednost Prez'danskega karnevala je, da prireditev ni glomazna, da se lahko asimiliraš v skupino, ki ti je blizu ali pa najbolj zanimiva, in da ves kraj zaživi ob tem karnevalu. In seveda, da nam je tako blizu, kot da spada v Loško dolino.

Otroški gledališki abonma

Ostrnička

11. 2.

Kulturni dom Stari trg pri Ložu

ŽE ODIGRANO

PO SLOVENIJI S POPOTNIKOM JAKOM

Spoznavamo zaklade Slovenije

Gledališka predstava o zakladih Slovenije, kjer otroci pomagajo popotniku Jaki iskati njegovo babico. Jaka na poti sreča zanimive ljudi, pravljичne junake, živali in bajeslovna bitja, ki govorijo zgodbe o bogati kulturni in naravni dediščini. Jaka navdušijo s preprostostjo, humorjem in zanimivimi običaji. Toda nihče ne ve, kje se skriva njegova babica, dokler ne sreča zmaja.

SOBOTA, 25. marec 2023, ob 17. uri

ŠKRATEK PRIJATELJČEK REŠI TEŽAVE

Učimo se lepega vedenja in prijateljstva

V gobi sredi gozda živi Škratek Prijateljček, najprijaznejši škrat na svetu, ki skrbi, da se živali in škratje med seboj lepo razumejo, si posojajo stvari, govorijo lepe besede, si zaupajo in so prijazni. Nekega dne pa sliši jok, ki ga pripelje do Cvetke Marjetke. Ta mu pove o svojih težavah z bratom Tinkom Pobalinkom. Škratek Prijateljček jo posluša, nato pa ji pomaga Tinka Pobalinka naučiti lepega vedenja.

25. 3.

22. 4.

SOBOTA, 22. april 2023, ob 17. uri

PIKA NOGAVIČKA IN GUSAR VAL

Potovanje na otok zakladov

Pogumni gusar Val je našel star strgan zemljevid, ki vodi do otoka zakladov. Medtem ko išče manjkajoči del zemljevida, mu načrte prekrži najmočnejša, najbolj zabavna in najpogumnejša punca na svetu, Pika Nogavička.

Izvedba vseh treh predstav:

CENA ABONMAJA (3 predstave) 12 EUR • CENA posamezne predstave 6 EUR

Informacije in PRODAJA vstopnic:

TIC LOŽ, Cesta 19. oktobra 49, tel. 081 602 853 in

MGC Gaber, Stari trg pri Ložu, Cesta Notranjskega odreda 45, tel. 01 7050 685

www.loskadolina.info

Javni zavod
Snežnik

